

λαπλυσιάζονται όσήμεραι, ότι ή γεωλογία, ή οργανική χημεία, ή ιστορία, ολόκληροι τής ζωολογίας και τής φυτικής κλάδοι εΐσι σύγχρονα προϊόντα, ότι ή πρόοδος τής πείρας είναι άπειρος, ότι αι εφαρμογαί τών ανακαλύψεων εΐσιν άπεριόριστοι, ότι τά τής συγκοινωνίας μέσα, ή γεωργία, τά επαγγέλματα, αι βιομηχανίαι, πάντα τά στοιχεΐα τής ανθρωπίνης δυνάμεως ενισχύονται και επεκτείνονται κατ' άπαν έτος προς πάσης ελπίδος. Ουδεις επίσης άγνοεί, ότι ή πολιτική μηχανή βελτιούται ομοιομόρφως, ότι αι κοινωνίαι, καταστ'εται λογικώτεραι και μάλλον φιλόανθρωποι, επαγρυποΐσιν εις τήν τήρησιν τής έσωτερικής ειρήνης, προσπατεύουσι τάς διανοητικάς άρετάς, βοηθοΐσι τοΐς αδυνάτους και τοΐς πένητας, συνελόντι δ' εΐπεν πανταχόθεν και εξ όλων τών οδών ο άνθρωπος καλλιεργεί τήν διάνοιαν και βελτιοΐ τον βίον αΐτου. Δεν δύναται τις λοιπόν ν' άρνηθ'ή, ότι ή κατάστασις, τά ήθη και αι ιδέαι τών ανθρώπων μετασχηματίζονται, οΐτε ν' αποκρούσ'η ως άναγκαιον πόρισμα, ότι ή τών πραγμάτων και τών ψυχών ανακαίνισις συνεπάγεται ανακαίνισιν τής τέχνης. Η πρώτη περίοδος τής μεταβολής ταύτης παρήγαγε τήν ένδοξον γαλλικήν σχολήν τοΐ 1830· νυν δέ προσδοκ'ωμεν τήν έλευσιν τής δευτέρας· τοιοϋτόν έστι το εις τήν ήμετέραν φιλοδοξίαν και επιμέλειαν ανεωγμένον στάδιον· πολλά πρέπει ν' ελπίζωμεν εκ του αΐωνος και τής ήμετέρας εργασίας· ή δέ μακρά ήμ'ων μελέτη κατεδεικνύει ότι προς παραγωγήν καλών έργων τέχνης άπαραΐτητός έστιν ο υπό του μεγάλου Goethe υποδειχθείς όρος, «Πληρώσατε τήν διάνοιαν και τήν καρδίαν υμ'ων, και αν ωτιν εύρεΐται, ιδεών και αισθημάτων τής συγχρόνου εποχής, και θέλετε δρέψ'ει τοΐς καρπούς τής εργασίας υμ'ων».

Α. Α.

## Η ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΝ ΙΤΑΛΙΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥ 1860 \*

Β'

*Francesco Mastriani — Giulio Barrili.*

Μετά τήν δημοσίευσιν του τελευταίου φυλλαδίου του «Παρνασσου» μοι εξέφρασάν τινες τήν άπορίαν των αναγνόντες περί τόσων συγχρόνων εν Ιταλί'α καλών μυθιστοριογράφων, και με ήρώτων διά τίνα λόγον τά έργα αΐτων δεν αξιούνται, ως τά τών Γάλλων, φήμης και πολυκρίθμων αναγνωστών. Η απάντησις δυστυχώς είναι εύλογος· ο Ιταλός συγγραφεύς στερεΐται του οργάνου του άπαιτούμένου ίνα διαδώσ'η εις τά πλήθη τήν αΐσθησιν και τον έρωτα του καλοΐ· στερεΐται γλώσσης κοινής εις σύμ'παν το έθνος, ώρισμένης, ζωής. Το έργον του Ιταλού συγγραφέως σπανίως διαπερ'α τά όρια ου'χι του έθνους, αλλά τής επαρχίας αΐτης εν ή έγγραφη. Και διά τοϋτο ει-

\* 18. Παρνασσος Τόμ. F' σελ. 498 κ. ε.

μαί βέβαιος, ὅτι θά προκλέσω τὸ μειδίωμα τῆς ἀπιστίας ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ ἀνγνώστου, ὅταν εἶπω, ὅτι πρὶν ἔτι ἐν Γαλλίᾳ ὁ *Emile Zola* δημιουργήτῃ τὴν σχολὴν ἐκείνην ἣτις ὀνομάζεται *réaliste*, πραγματικῇ, ὁ νεαπολίτης *Francesco Mastriani* εἶχεν ἤδη τέλει τὴν τολμηρὰν τούτην ὁδὸν διὰ τῶν *Ἀποκρύφων τῆς Νεαπόλεως* (*i segreti di Napoli*), τῶν *Μοσχομαρχῶν* (*i Lazzari*), τῶν *Σκωλήκων* (*i Vermi*), τῶν *Σκιῶν* (*le Ombre*), καὶ πεντήκοντα περίπου ἄλλων μυθιστοριῶν, ἐν αἷς διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ Λυγρέως καὶ τοῦ μαχαίριου τοῦ ἀντόμου παρκτηρεῖ καὶ ἐκσχίζει τὰς πληγὰς καὶ τὰ ἔλκη τῆς κοινωνίας ἐν ἣ ζῇ. Ὁ *Mastriani* εἶναι ὁ γονιμώτατος ἴσως τῶν συγχρόνων μυθιστοριογράφων καὶ συνάμα ὁ ἀγνωστότατος καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἰταλίᾳ. Οἱ συμπολίται του ὁμῶς ἀποζημιόνουσιν αὐτὸν διὰ τὴν ἀδικίαν τούτην τῶν ὑπολοίπων Ἰταλῶν, ἀναγινώσκοντες πάντοτε μετ' ἀγάπης τὰ ἔργα του, ἐν οἷς εὐρίσκουσιν ἐκυτοῦς ἀναζώντας ὑπὸ τὴν γραφίδι του μεθ' ὅλων τῶν κακιῶν καὶ τῶν ἀρετῶν των. Κρίτοι εἰς τὰ ἔργα του ὁ *Mastriani* ἔθεσε πᾶσαν τὴν προφύλαξιν ἣν ἐπέβαλεν αὐτῷ ἡ ἠθικότης τοῦ σκοποῦ ἂν προὔτίθετο, ἡ φύσις ὁμῶς τῶν πληγῶν, ὧν ἐδέησε νὰ ψύσῃ, τὸν ἠνάγκασε νὰ κατέλθῃ εἰς λεπτομερεῖας τινὰς δυνάμενας νὰ ἐπισκιάσωσι τὴν εὐαισθησίαν τῶν προσώπων ἐκείνων ἅτινα διὰ τε τὴν ἡλικίαν, τὴν θέσιν, τὸ γένος, τὰς ἀρχάς, τὴν ἀνατροφὴν των δὲν εἶχον καὶ δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν οὐδὲ τὴν ἀπωτάτην σχέσιν μετὰ τῶν *Σκωλήκων*, περὶ ὧν γράφει ὁ *Mastriani*. Ὁ συγγραφεὺς οὗτος προτίθεται ἐν ἐκάστῳ τῶν ἔργων του τὴν ἀνάπτυξιν ιδέας τινὸς φιλοσοφικῆς καὶ κοινωνικῆς. Ἰδοὺ πῶς δικαιολογεῖ τὸν τίτλον *Σκωλήκες*, τὸν δοθέντα εἰς μίαν τῶν καλλίστων αὐτοῦ μυθιστοριῶν.

«Ὁ πολιτισμὸς τείνει πρὸς τὴν ἀπειρον πρόοδον, πρὸς τὴν τελειότητα· ἀλλὰ τὰ ἐμπόδια, ἅτινα παρουσιάζονται πρὸς τεκτικὴν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν, εἶναι ἡ ἀμύθεια, ἡ ἐνδεια καὶ ἡ ὀκνηρία, πληγαὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ζῶσι καὶ ἐξ ὧν τρέφονται οἱ ἀπείροι *σκωλήκες* οἱ καταδιώρόσκοντες τὴν κοινωνίαν. Τινὲς τῶν *σκωλήκων* τούτων μεταμορφοῦνται εἰς χρυσολίδας ἀληθῶς κρυπτούσας τὴν ἀληθῆ νύμφην ὑπὸ τὰς χρυσαῖς αὐτῶν πτέρυγας. Ἡμεῖς θέλομεν ἀνεγείρει ὀλίγον τὸ κάλυμμα τὸ κρύπτον τὰς πληγὰς ταύτας καὶ ἵνα ἐκθέσωμεν αὐτάς ἐν τῇ γυμνότητι αὐτῶν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ χειρουργοῦ ὅπως τὰς θερκεύσῃ, καὶ, ἂν μὴ ἡ πληγὴ εἶναι ἀνίατος, μεταχειρισθῇ τὴν συνουσιακὴν μάχιραν ἢ τὸ γλυκαντικὸν βάλσαμον».

Διὰ τοῦ μυθιστορήματος *Αἰσκία* κατακρίνει τὴν ἀδικίαν τῆς κοινωνίας, ἣτις, ἐνῷ πληρώνει ἀδρότητα τοὺς λαρυγγισμοὺς τῆς αἰδοῦ καὶ τὰ πηδήματα τῆς ὀρχηστρίδος, ἀμείβει δι' αἰσχροῦ φειδωλίας τὴν ἐργασίαν τῆς τιμίας γυναικός.

Δυσκόλως εὐρίσκει τις ἀρετὴν μὴ ἐπαινεθεῖσιν καὶ καταστῆσαν ἀγαπητὴν διὰ παρδείγματός τινος ἢ κακίαν ἥς τὰς συνεπείας δὲν στιγματίζει ὁ κάλαμος τοῦ *Mastriani*. Ἡ ἐπιρροὴ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ εἶναι ὑγιεινὰ

καὶ σωτήριος· καὶ τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν γραφικὴν δύναμιν δι' ἧς ὁ *Mastriani* ζωγραφίζει τὰ ἱστορικὰ πρόσωπά του, εἰς τὴν ζωγράν παράστασιν αὐτῶν τε καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ νοῦ του πλασθέντων προσώπων, εἰς τὸ ἐνδιαφέρον δι' οὗ περιβάλλει πᾶσαν αὐτῶν πράξιν καὶ λέξιν καὶ εἰς τὴν εὐφυίαν τὴν ἀναφαινομένην ἐν πάσῃ σελίδι, ἐν πάσῃ φράσει, ἐν πάσῃ συλλαβῇ.

Τὰ μυθιστορήματα τοῦ *Mastriani* δὲν κουράζουσι ποτε τὸν ἀναγνώστην διὰ τῆς μακρότητος αὐτῶν· ὁ συγγραφεὺς ἀναπτύσσει ἐν ὀλίγαις σελίσιν τὰς δραματικωτάτας περιστάσεις, τὰ πολυπλοκώτατα συμβῆντα, οὕτω δὲ συγκινεῖ χωρὶς νὰ ἐνοχλήσῃ ποτέ. Ἄν στερεῖται καθαρότητος γλώσσης, ὁ *Mastriani* κατέχει ὁμῶς τὴν αὐστηρὰν ἐκείνην ἀκρίβειαν ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν χαρακτήρων, δι' ἣν τόσον ἐπαινεῖται ἡ πραγματικὴ σχολή.

Ὁ *Giulio Barrili*, γενουήνσιος, εἶναι μετὰ τὸν *Mastriani* ὁ γονιμώτατος τῶν συγχρόνων Ἰταλῶν μυθιστοριογράφων. Κατ' ἔτος γράφει δύο μυθιστορήματα, ὑποκλέπτων ὥρας τινὰς ἀπὸ τῆς ἐργασίας τοῦ βουλευτοῦ καὶ ἀπὸ τῶν καθηκόντων τοῦ ἡμερησιογράφου. Συστρατεύσας μετὰ τοῦ *Garibaldi* κατὰ τὸ 1859, τὸ 1866 καὶ τὸ 1867, ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ ἥρωος ὅτι ὁ γνήσιος υἱὸς τῆς Ἰταλίας ὀφείλει εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ πᾶσάν του δύναμιν, σωματικὴν τε καὶ νοητικὴν. Τοῦτο εἶναι τὸ ἐλατήριο πάσης του πράξεως, παντὸς αὐτοῦ πόθου. Ἀσπονδὸς ἐχθρὸς τοῦ θύτου, ἀφιεροῖ τὰς ὥρας, ἃς δύναται νὰ ὑποκλέψῃ ἀπ' αὐτοῦ, εἰς τὴν συγγραφὴν τῶν διηγήσεών του, αἵτινες πᾶσαι ἔχουσι τὴν δροσερότητα τῶν ἐωθινῶν ὥρῶν καὶ τῶν πρωϊνῶν ζεφύρων. Τὰ κυριώτατα τῶν ἔργων του εἶναι ἡ *Πελέα* καὶ ὁ *Κισσὸς* (*Pelmo e Federa*), ἡ *Ἄγλα Κεκιλία*, τὸ *Málar βιβλίον* (*il Libro negro*), ἐν οἷς διαφάνεται τὸ σκυρικὸν πνεῦμα καὶ ἡ εὐκίσθητος καρδία αὐτοῦ. Τὸ κύριον προτέρημα τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ εἶναι ὅτι ἐν αὐτοῖς ὁ *Barrili* οὐλεῖ πάντοτε περὶ πραγμάτων γνωστῶν αὐτῷ, καὶ δὲν ἐπιζητεῖ ποτε τὸ ἀγνωστον, ὡς πράττουσιν τινες, νομίζοντες ὅτι πάντες πρέπει ν' ἀγνοῶσιν ὅ,τι αὐτοὶ οὗτοι ἀγνοοῦσι, καὶ πάντες μὲν νὰ θαυμάζωσιν ἐκπληκτοί, οὐδεὶς δὲ νὰ κρίνῃ μετὰ νοημοσύνης. Ἡ πραγματικότης, ἣν ἐπιδιώκει ὁ *Barrili* δὲν εἶναι χυδαία, δὲν εἶναι πλαστή. Περιγράφει τὴν πατρίδα του, καὶ ἐξιστορεῖ συμβῆντα, ὧν ὑπῆρξεν αὐτὸς ἥρωας ἢ αὐτόπτης. Τοῦτο εἶναι τὸ μυστήριον τῆς τέχνης του. Ἐν τῷ *Πλοιάρχῳ Dodero* τοσαύτη εἶναι ἡ φυσικότης, ἡ ἀληθεια, τὸ ἐνδιαφέρον τῆς διηγήσεως ὥστε ὁ ἀναγνώστης περιμένει τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος μέχρι τῆς τελευταίας λέξεως τῆς συγγραφῆς. Καὶ ὁμῶς ἐκ τοῦ τέλους τῆς διηγήσεως μαρθάνει τις ὅτι . . . . Ἀλλὰ θὰ ἴδῃ ὁ ἀναγνώστης, αὐτὸς διεξερχόμενος τὸ διήγημα, οὐ παραθέτομεν τὴν μετάφρασιν κατωτέρω. Ἐν πᾶσι τοῖς μυθιστορήμασιν αὐτοῦ εὐρίσκομεν μεγίστην γνῶσιν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας μετὰ τῶν παθῶν καὶ πόθων αὐτῆς, ζωηρὰν ἀπεικόνισιν τῆς συγχρόνου κοινωνίας, πεποιθήσιν εἰς τὸ καλόν· ὅν ὁ συγγραφεὺς δυσπιστῇ ἐνίοτε εἰς τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος καὶ φαίνεται πεπεισμένος

περὶ τῆς θλιβερᾶς πραγματικότητος, αἱ στιγμαὶ αὗται εἶναι παροδικαί, καὶ μετὰ τὸ ἀπελπιστικὸν *Mélan* βιβλίον ὁ *Barrili* γράφει τὸ *Ὡς ὄνειρον* (*Come un sogno*), ἄριστον βιβλίον, ἐν ᾧ καταδεικνύει πᾶσαν τὴν ποίησιν τοῦ νοῦ καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν τῆς καρδίας του. Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ὑπάρχουσι σελίδες ἄξιοι τῆς γραφίδος τοῦ *Parini*, ἔστιν ὅτε καὶ τοῦ *Leopardi*. Ὁ *Barrili* εἶναι κοσμοπολίτης καὶ περιγράφει πάσας τὰς κοινωνίας· τὴν ἀρχαίαν τῆς Βαβυλῶνος διὰ τῆς Σεμιράμιδος, τὴν περίεργον καὶ παράδοξον τῆς Ἰκωνίας διὰ τοῦ λευκοῦ κοσμήφου (*il merlo bianco*), τὴν ῥωμαϊκὴν, τὴν μεγαλοπρεπῆ, μὲν καὶ μεγάλην διὰ τοῦ ὁ *Δεῖνα* καὶ ὁ *Τάδε* (*Tizio, Caio, Sempromio*), τὴν δὲ χυδαίαν καὶ ἐξηυτελισμένην διὰ τῆς *Κατακτήσεως* τοῦ *Ἀλεξάνδρου* (*la Conquista di Alessandro*). Δι' ὀλίγων λέξεων ἰδοὺ πῶς περιγράφει αὐτὸν ὁ φίλος τοῦ *De Gubernatis*.

«Ὁ *Barrili* εἶναι ἄνθρωπος ἀγαπῶν νὰ ἐκπλήττῃ. Ἐνῷ περιμένετε καρδιακὸν μυθιστόρημα, σῶς προσφέρει σατυρικόν. Ἐνῷ νομίζετε ὅτι θέλει σᾶς περιγράψῃ τοὺς χλοερούς λόφους καὶ τὸν κυκνοῦν οὐρανὸν τῆς πατρίδος του, σῶς μεταφέρει εἰς Κίναν ἢ εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἀγαπᾷ τὴν ἀντίθεσιν ἐν τῷ κόσμῳ ὥς τὴν ἀντιπολίτευσιν ἐν τῇ Βουλῇ, τῆς ὁποίας εἶναι προφιλέεσ μέλος. Ὅταν ἡ δεξιὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὰ πράγματα, ἴσως ὁ *Barrili* ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν ἀριστεράν· ἀλλὰ μὴ τῷ λέγητε τίποτε, διότι δυνατόν ἐστὶ μὲν εἰς τὴν θέσιν του μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ κάμῃ ἀντιπολίτευσιν. Βλέπων τις αὐτὸν, δὲν ἠθελέε ποτε πιττεύσει ὅτι ὑπερέβῃ ἤδη τὸ τεσσαρρακοστὸν ἔτος· ἀλλὰ τὸ ἀμείλικτον ληξιαρχικὸν βιβλίον τῆς Γενούης ἀποδεικνύει ὅτι ἔχει ἡλικίαν 43 ἐτῶν. Ὁ *Barrili* εἶναι ἄγαμος καὶ ἔχει ὅλα τὰ προσόντα ἐν' ἀποθάνῃ ἄγαμος».

Ἀλλὰ κἄλλιον πάσης ἄλλης περιγραφῆς θὰ γνωρίσῃ ὁ ἀναγνώστης τὸν χαρακτῆρα τῶν ἔργων τοῦ *Barrili*, ἀναγινώσκων ἐν τῶν διηγημάτων αὐτοῦ, ὅπερ καὶ ἔπεται, κλίπερ ἐπιτετμημένον.

## Ο ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ DODERO

Παρεκαθήμεθα, ἂν καλῶς ἐνθυμούμαι, ἐννέα ἢ δέκα εἰς τὴν τράπεζαν, ἐν τῷ ὡραίῳ χωρίῳ τοῦ Κουίντου, ὅπου οἱ ἄνθρωποι γεννῶνται ναῦται, γίνονται πλοίαρχοι καὶ ἀναπαύονται συχνάκις ἐπὶ ἑκατομμυρίων.

Τὸ γεῦμα ὑπῆρξε γαστρονομικὸν δείγμα ὅλων τῶν ἐδωδίων τοῦ Κουίντου. Ἡ Γαλλία δὲν εἶχεν ἐπεμβῇ ὥς συνήθως, προσθέτουςα τὰς ὀλίγον αὐθεντικὰς φιάλας τοῦ Καμπανίτου τῆς, ἀλλὰ τὸ συμπήσιον ἔκλειεν ἡ Ἰταλία, ἐργαζομένη μόνη, διὰ τοῦ Συρακουσίου ἐκείνου αἴνου ὅστις ἐξυπνίζει τοὺς νεκροὺς καὶ ἀποκοιμίζει τοὺς ζῶντας.

Εἴχομεν φθάσει εἰς τὰ ἐπιδόρπια, δηλαδὴ εἰς τὰς προσπάσεις καὶ εἰς τὰς διηγήσεις.

— Καὶ σεῖς, πλοίαρχε, δὲν λέγετε τίποτε;

Ἡ ἐρώτησις αὕτη ἀπευθύνετο πρὸς ἡλικιωμένον ἄνδρα, ἔχοντα λευκὴν τὴν γενειάδα, ἡλιοκαὲς τὸ πρόσωπον, ζωηροὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς.

Ὁ πλοίαρχος δὲν ἀπήντησεν εἰς τὴν ἀπρόοπτον ἐρώτησιν. Ἦρξέσθῃ νὰ μειδιάσῃ, ἐγείρας δὲ τὸ ποτήριον μέχρις ὀφθαλμῶν, πικρετήρησε τὸν οἶνον πρὸς τὸ φῶς, καθὼς ἡ Κλεοπάτρα τοὺς ἀναλυθέντας ἀδάμαντάς της.

— Ἀφήσατε ἡσύχον τὸν πλοίαρχον, εἶπέ τις τῶν συνδαιτυμόνων. Λέγουσιν ὅτι νυμφεύεται, καὶ προετοιμάζεται διὰ τῆς σιωπῆς εἰς τὴν σοβαρὰν ταύτην πράξιν.

— Καὶ τί; — εἶπεν ὁ πλοίαρχος Dodero — νομίζετε ὅτι δὲν δύναμαι νὰ νυμφευθῶ, ἂν θέλω; Ἀλλὰ, εἰς τὸ γεῦμα τῆς ζωῆς, ὁ γάμος φυλάττεται ὡς ἐπιδόρπιον. Ἐγὼ ὅμως δὲν ἀπεφάσισα ἀκόμη νὰ μὴ ταξιδεύσω πλέον.

— Διάβολε! μήπως ἀφήσατε ἐρωμένην τινὰ εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ἢ εἰς τὴν Νέαν Ζηλανδίαν;

— Ἀ! καὶ ἄνευ τῶν γυναικῶν εἶναι εὐχάριστον νὰ βλέπῃ τις τὸν κάεμον.

— Τὰ ναυάγια ὅμως δὲν εἶναι πάντοτε εὐχάριστα.

— Πράγματι, ἀλλ' ἐναυάγησα δις ἤδη καὶ, ὡς βλέπετε, δὲν ἀπέθανον ἔτι.

— Οἱ ἰχθῦς δὲν ἠθέλησαν ἔτι νὰ γευθῶσιν ὑμῶν.

— Οἱ ἰχθῦς ἴσως ὄχι, οἱ ἀνθρωποφάγοι ὅμως ἠθέλουν.

— Οἱ ἀνθρωποφάγοι, πῶς! διηγήθητέ μας τὴν ἱστορίαν ταύτην, πλοίαρχε.

— Εὐχάριστος, ἀπήντησεν ὁ πλοίαρχος, κτενίζων τὴν γενειάδα του διὰ τῶν χειρῶν· ἀλλὰ εἶναι μακρὰ ἱστορία, καὶ . . .

— Δὲν πειράζει, πλοίαρχε, ἀνεφώνησεν ὁ συμποσίαρχος, ὅς καταβῶμεν εἰς τὴν αὐλὴν, ἐκεῖ δὲ πίνοντες καὶ κεννίζοντες ἀνέτως, θὰ σὰς ἀκούσωμεν μετὰ πάσης τῆς προσοχῆς. Ἰερώνυμε, φέρε μαστίχαν, ποτήρια, σιγάρα, οἶνον, ὕδωρ καὶ πᾶν τὸ χρειῶδες. Καὶ νῦν, πλοίαρχε Dodero, ἰδοὺ, περιμένομεν ἀνυπαμόνως τὴν ἱστορίαν σας.

— Προθυμότατος. Ἦμην ἀξιωματικὸς ἐπὶ τοῦ πλοίου Ἀστὴρ τῆς Θαλάσσης.

— Κατὰ ποῖον ἔτος, πλοίαρχε;

— Πολλὰ ἤδη παρῆλθον ἔτη ἔκτοτε· ἤμην μόλις εἰκοσιτετραέτης· ὑπολογίσατε σεῖς.

— Κατὰ τὸ 1700 λοιπὸν, ἀνεφώνησε γελῶν ὁ Δουράντης, εἰς τῶν δαιτυμόνων.

Ὁ πλοίαρχος ἐμειδίασε, καὶ ἐξηκολούθησεν·

«Ἐταξιδεύομεν διὰ τὴν Αἴμαν ἐπὶ τοῦ Ἀστέρος τῆς θαλάσσης, καὶ μετὰ ἐνενήκοντα ἡμερῶν θαλασσοπορίαν φοβερὰ θέλλω κατέλαβεν ἡμεῖς

πλησίον τοῦ Ἀκρωτηρίου Νοη. Δέν σας περιγράψω τὰς ταλαιπωρίας τῶν ἑκτῶ ἡμερῶν καθ' ἃς διήρκεσεν ἡ θύελλα· ἐπὶ τέλους εὐρέθημεν μετὰ τει-  
σάρων σωθέντων ἀνδρῶν καὶ ἐνὸς κυνὸς τοῦ πληρώματος εἰς τὰς ἀκτὰς νή-  
σου τινὸς ὠραιότητης, περὶ ἧς κατόπιν ἔμαθον ὅτι ὠνομάζετο Ὀκουενκκά-  
τη. Ἐφάγομεν, ἐπίομεν, συνεσφίξαμεν τὰς χεῖρας ὡς ἄνθρωποι διασωθέντες  
ἀπὸ βεβηλίου θανάτου καὶ μὴ πιστεύοντες εἰσέτι εἰς τὴν εὐτυχίαν τῶν· εἴτα  
δὲ νομίζοντες ὅτι ἡ νῆσος ἦτο ἔρημος καὶ ὅτι οὐδεὶς ἠθελέε μάς παράξει,  
ἐστηρίξαμεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς γῆς, τὰς δὲ κεφαλὰς ἐπὶ τῶν χειρῶν, καὶ  
ἀπεκοιμήθημεν. Μετὰ τόσας ἡμέρας ἀνησυχίας καὶ ταλαντεύσεως, ὁ ὕπνος  
ἦτο ἀναγκαστὸς δι' ἡμᾶς· καὶ πράγματι μετὰ δέκα λεπτὰ οἱ πάντες ἐκοι-  
μώμεθα βαθύτατα. Δέν ἠξεύρω ἀκριβῶς πόσον χρόνον διήρκεσεν ὁ ὕπνος μάς,  
ἀλλ' ἀφύπνισθέντες ἐκ τῶν ὕλακῶν τοῦ κυνὸς μάς, εἶδομεν τοὺς πέριξ λό-  
φους πλήρεις χαλκοχρόων ἀνθρώπων, οἵτινες μάς παρετήρουν μετὰ προσοχῆς  
καὶ περιεργίας. Ἦσαν ἴσως ἑκατὸν, ὑψηλοὶ τὸ ἀνάστημα καὶ τὸ χαλκόχρουν  
σῶμα ἔχοντες ἐστιγμένον δι' ἐρυθροῦ καὶ κυανοῦ χρώματος κατὰ τὸ πρόσω-  
πον, τὸ στήθος καὶ τὰς κνήμας. Ἐὰν ὅπλα τῶν ἦσαν ξύλινα λόγχαι καὶ ῥο-  
παλα ἀτέχνως σκαλισμένα. Ἐσθῆτες καὶ κοσμήματα δέν εἶχον ἐκτὸς πέντε  
ἢ ἑξ πτερῶν δεδεμένων δι' ἐρυθρὰς ταινίας εἰς τὸν κόρυμβον τὸν σχηματι-  
ζόμενον κατὰ τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς τῶν.

Εἷς μόνος αὐτῶν εἶχε περὶ τὴν ὀσφύν ῥάκη τινὰ ποικιλόχροα καὶ δύο  
χρυσᾶς περιχειρίδας εἰς τὸ ἄνω μέρος τῶν βραχιόνων. Κυανᾶ τινὰ στίγματα,  
πικριστῶντα ἄξεστον ἀνθρωπίνην μορφήν περικυκλουμένην ὑπὸ μυρίων ἀκτί-  
νων, ἐκόσμουσαν τὸν θώρακά του. Ἦτο ὁ βασιλεὺς.

Ἐννοεῖτε; ὁ βασιλεὺς ὁ ἴδιος ἐλάμβανε τὸν κόπον νὰ ἔλθῃ πρὸς ἐντάμιωσιν  
ἡμῶν, ἀγνώστων τυχοδιωκτῶν ἐρχομένων ἐκ τῆς θαλάσσης. Ἐδῶ, παρ' ἡμῖν,  
ὁ βασιλεὺς στέλλει τοὺς ὑπουργοὺς, οἱ ὑπουργοὶ ἐπιφορτίζουσι τοὺς νομάρχας,  
οἱ δὲ νομάρχαι ἐπὶ τέλους ἀποστέλλουσιν ὑπαστυνόμον τινά. Ἀλλ' ἐν Ὀκου-  
ενκκάτῃ δέν ὑπάρχει τοσούτη περίπλοκη ὑπηρεσία· ὁ βασιλεὺς ὁδηγεῖ τὸν  
στρατὸν καὶ τὴν περίπολον, διευθύνει τὴν δικαιοσύνην καὶ τὸ τελωνεῖον, ἀ-  
νοίγει τὴν βουλὴν καὶ κλείει τὰς φυλακάς, ἐργάζεται ὡς βοῦς καὶ τρώγει ὡς  
λύκος.

Ἡμεῖς εἴχομεν μείνει ἀκίνητοι ἐκ τοῦ φόβου· οἱ δὲ ἐχθροὶ εἶχον ἀρχίσει νὰ  
ψάλλωσιν ἄτιμά τι, ὅπερ ἦτο ἴσως ἡ Μασσαλιωτίς τῶν, ἀλλ' οὔτινος τὴν  
μελωδίαν δέν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσω. Οἱ μορφασμοὶ τῶν τε ὀφθαλμῶν καὶ  
τῶν χειλέων τῶν ἐδείκνυνον ὅτι ἡ παρ' αὐτοῖς μέθοδος τοῦ ἄδειν δέν διαφέ-  
ρει τῆς ἰδικῆς μάς· ἀλλὰ, πιστεύσατέ μοι, ὁ φόβος δέν μοι ἐπέτρεπε νὰ  
κάμω συγκρίσεις.

— Πλοίαρχε! μοι εἶπε τρέμων εἰς τῶν ναυτῶν, τί νὰ κάμωμεν; Θὰ ἐπι-  
τρέψωμεν νὰ μάς φονεύσωσιν ἄνευ ἀντιστάσεως;

Ὁχι, περιμένετε· μοι ἐπέρχεται ἰδέα τις. . . .

Ταῦτα δὲ λέγων ἐπορεύθην πρὸς τοὺς ἀγρίους, οἵτινες, ἰδόντες με, διέκοψαν τὸ ἄσμά των.

— Ὁ βασιλεὺς, βλέπων τὸ εἰρηνικὸν κίνημά μου, ἐπροχώρησε δέκα βήματα καὶ, στηριζόμενος ἐπὶ τῆς λόγχης, ἤρχισε νὰ μοι ὁμιλῇ.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐγνώριζον τὴν ἰταλικὴν, τὴν γαλλικὴν καὶ τὴν ἀγγλικὴν καὶ δὲν εἶχον ἐντελῶς λησμονήσει τὴν λατινικὴν τοῦ γυμνασίου· ἀλλ' ἡ γλῶσσα, ἣν ὠμίλει ὁ βασιλεὺς, δὲν εἶχεν οὐδεμίαν ὁμοιότητα πρὸς ταύτας. Ἐνόησα ὅμως ὅτι ἐξήτει τὰ διαβατήρια.

Ἀλλὰ πῶς νὰ ἐξηγηθῶ; προσεπάθησα διὰ νευμάτων νὰ παραστήσω αὐτῷ τὴν θέσιν μας, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσα νὰ ἐπέλθῃ οὐδεμία συνεννόησις μετὰ τῆς Α. Υ. τοῦ ἀκροατοῦ μου, ὅστις, καθ' ὅλην τὴν μιμικὴν μου διήγησιν, ἐπανελάμβανε συχνάκις καὶ μετ' ὀργῆς τὴν λέξιν *tuera*.

Εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς Ὀκουενοικίας ἡ λέξις *tuera*, ὡς κατόπιν ἔμαθον, εἶναι συνώνυμος πρὸς τὸ βλάξ.

Ἵνα τὸν εὐχαριστήσω, ἐκάλεσα τοὺς συντρόφους μου, ἐλπίζων ὅτι θὰ ᾔπιν εὐτυχέστεροι ἐμοῦ· ἀλλὰ μάτην! Τὸ τρομερὸν *tuera* ἀντήχει ἐντονώτερον καὶ φοβερώτερον ἢ ποτε, καὶ οἱ ἀγριοὶ ἐκεῖνοι ἐγέλων ἀγρίως. Ἐθώπευον τὴν γενειάδα διὰ τῶν χειρῶν, ὥσθι ζητῶν ἐν τῇ γενειάδι μέσον τι σωτηρίας... Ἀλλ' οὐδὲν εὗρισκον.

Οἱ ἀγριοὶ ὅμως εὗρόν τι. Ἡ γενειάς μου ἐξήγειρε τὴν περιεργίαν αὐτῶν τε καὶ τοῦ βασιλέως. Ἡ γενειάς μου, μακρὰ ὡς καὶ σήμερον, ἦτο τότε ξανθοτάτη· καὶ οἱ αὐτόχθονες ἐκεῖνοι, οἱ ἔχοντες τὸν πώγωνα ἐντελῶς γυμνόν, θαυμάζον τὴν *Caila Lari* μου, δηλαδή τὸν ἡλιοπώγωνα, ὡς τον ἔλεγον. Ὁ βασιλεὺς εὐηρεστήθη νὰ σύρῃ πλειστάκις καὶ νὰ ἐξετάτῃ μέχρι τῆς ῥίζης τὰς μακρὰς αὐτῆς τρίχας διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ἦσαν ἀληθεῖς ἢ πλασταί· ἀφοῦ δὲ ἐπείσθη ὅτι ἡ γενειάς ἀνήκει πράγματι εἰς ἐμὲ, ἐστράφη πρὸς τοὺς φιλτάτους ὑπηκόους του, διὰ μακρὰς δὲ καὶ ἐνθέρμου ὁμιλίας ἀνεκαίνωσεν αὐτοῖς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν παρατηρήσεών του.

Ἀλλὰ καὶ ὁ κύων μας μετέσχε τοῦ θαυμασμοῦ πρὸς τὸν στρατόν. *Punpunqui!* ἔλεγον οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, δηλαδή λευκὸν ζῶον· ἀλλ' ὁ Φοῖβος δὲν ἤθελε νὰ ὀνομασθῇ *punpunqui*, καὶ ὑλάκτει ὀργίλως· ὅθεν ἐγὼ προσεπάθησα νὰ τὸν ἡσυχάσω, καλῶν αὐτὸν διὰ τοῦ ἀληθοῦς ὀνόματός του· ὁ δὲ βασιλεὺς, βλέπων ὅτι ἡ φωνή μου ἐπράυνε τὸν κύνα, εὐηρεστήθη νὰ ἐπαναλάβῃ καὶ αὐτὸς τὸ μυθολογικὸν ἐκεῖνο ὄνομα. Εἶτα, δώσας τὰς δεούσας διαταγὰς εἰς τοὺς ὑπηκόους του, μας ἔνευσε νὰ τὸν ἀκολουθήσωμεν. Ὁ βασιλεὺς λοιπὸν προεπορεύετο, ἡμεῖς δὲ τὸν ἠκολουθοῦμεν, τῶν στρατιωτῶν ἐρχομένων ἐν τέλει τῆς ὅλης συνοδίας.

Ἐπορεύθημεν δύο σχεδὸν ὥρας.

— *Caila Lari!* ἐφώναζεν ὁ βασιλεὺς στρεφόμενος πρὸς με.

Διὰ τῶν λέξεων τούτων ὁ βασιλεὺς ἐσήμκινε τὴν γενειάδα μου, βαπτί-

ζων οὕτως αὐτὴν ἡλιοπώγων, ὡς ἐνόησα ἀργότερα, ὅτε ἐμαθον τὴν σημασίαν τῆς λέξεως.

— *Capitula* !

— Πῶς ; εἶπον ἐκπληκτοί.

— *Capitula* ! καὶ, οὕτω λέγων, ὁ βασιλεὺς ἐδείκνυε σωρὸν θολοειδῶν οἰκιῶν.

— Ἄ ! *Capitula* ! ἐνόησα καὶ διὰ νευμάτων ἐδήλωσα τὸ φαγητόν καὶ τὸν ὕπνον.

Ἡ μυθικὴ αὕτη ἀπόπειρα ἐπέτυχε. Ὁ βασιλεὺς, ὡς καὶ γὰρ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, δὲν ἔβλεπεν ἐν τῇ πόλει ἄλλο ἢ τὸν τόπον ὅπου τρώγει τις καὶ κοιμᾶται· ὡς ἐκ τούτου δὲν ἐφώνησε τὸ σύνθημα *tuca*.

Μετὰ μίαν ὥραν εὐρισκόμεθα πρὸ τῶν θυρῶν τῆς πόλεως, ἢ, κάλλιον εἰπεῖν εἰς τὰς πρώτας καλύβας τῆς *Capitula*, καὶ ἐγενόμεθα δεκτοὶ ὑπὸ πλείδων φωναζόντων καὶ ὑπὸ γυναικῶν πάσης ἡλικίας, τῶν πάντων ἐνδεδυμένων ὡς οἱ συνοδευόντες ἡμᾶς στρατιῶται. Ἄς μὴ ὑπάγῃσι ῥάπται εἰς *Capitula* ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν θὰ χρεωκοπήσωσιν.

Αἱ κυρίαι μᾶς ἐθεώρουν μετὰ μεγίστης περιεργίας· ἀπέδειξις ὅτι παράγονται παῖσαι ἐκ τῆς αὐτῆς μητρὸς. Καὶ γὰρ ἐθεώρουν αὐτὰς λαθραίως, ἀπειδὴ ἦσαν ὡραῖαι τὸ πρόσωπον καὶ λευκότεραι τῶν ἀνδρῶν. Τινὲς αὐτῶν εἶχον ἐρυθροκύκλον ταινίαν περὶ τὴν ὀσφύν· ἀλλ' αἱ πλεῖσται πρὸς ἐπικάλυψιν τῆς ἀθώας γυμνότητός των ἔφερον μόνον περιδέρακιον ἐξ ὀδόντων καρχαρίου.

Τὸ πλῆθος μᾶς ἠκολούθησε μέχρι τῆς κατοικίας τοῦ βασιλέως, συγκειμένης ἐκ τινῶν καλυβῶν ὑψηλοτέρων τῶν ἄλλων καὶ περιστοιχισμένων ὑπὸ εὐρέως χάνδακος. Διήλθομεν, ἀκολουθοῦντες τὸν βασιλέα, ἐπὶ δύο ἀξέστων σκηνίδων, αἵτινες ἐχρησίμευσαν ἀντὶ γεφύρας, καὶ εἰσῆλθομεν εἰς εὐρὸ δωματίον, ὅπερ ἦτο βεβήως ἢ αἴθουσα τῆς ὑπαδοχῆς, διότι δὲν εἶχεν ἄλλα ἐπιπλᾶ εἰμὴ δαδεκὰδ ψιχθῶν τεθειμένων ἐν κύκλῳ περὶ τοῖς τοίχοις. Ἐπὶ τῆς μεγαλειτέρας αὐτῶν ἐκάθισεν ἡ, ἀληθέστερον εἰπεῖν, ἐξηπλώθη ὁ βασιλεὺς, ἐνῶ ἀόρατοί τινες αὐληταὶ ἔτχιζον τὰ ᾠτὰ μας.

Δύο ἄγριοι, οἱ προὔχοντες τοῦ ἔθνους, ἐκάθισαν πλησίον αὐτοῦ· ἦλθαν ἔπειτα καὶ ἄλλοι, καὶ ἔπραξαν τὸ αὐτὸ καθ' ἱεραρχικὴν τάξιν. Ὁ βασιλεὺς ἔνευσε καὶ εἰς ἡμᾶς νὰ καθίσωμεν· ὁ δὲ Φοῖβος, δημοκρατικὸν ζῶον, εἶχεν ἤδη στρωθῆ ἄνευ πολλῶν φιλοφρονήσεων καὶ, νομίζω, πρὸ αὐτοῦ τοῦ μενάρχου.

Τί θὰ γείνη τῶρα ; ἐσκεπτόμεθα. Ἄ ! ἰδοὺ· ὁ βασιλεὺς ὁμιλεῖ πρὸς τὸν ὑπουργόν του, ὅστις ἐγερθεὶς ἐξέρχεται. Παρῆλθον ἔως δεκαπέντε λεπτά· ὁ βασιλεὺς ἐφαίνετο ἀνυπομονῶν καὶ ἐμελλεν ἤδη νὰ πέμψῃ καὶ τὸν δεύτερον ὑπουργόν ὅτε ὁ πρῶτος ἐκανῆλθε συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ παραδοξοτάτου τῶν ἀνθρώπων.

Φαντάσθητε ἀνθρωπάκιον κάτισχον, ὅπερ ἐφαίνετο περιπατοῦν ἐπὶ δεκα-

νικίων καὶ εἶχε τοὺς βραχίονας κυρτοὺς δίκην λαβίων ἀμφοτέρων, ἀνθρωπείον φέρον φενάκην ἄλλατε ξανθὴν, νῦν δ' ἐρυθράν ἐκ τῶν λιπωδῶν οὐσιῶν δι' ὧν προσεπάθει νὰ καλύψῃ τὴν ὕβριν τῶν ἐτῶν. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο Εὐρωπαῖος, ὡς ἀπεδείκνυν τὰ ὑποδήματά του, ἅτινα πρὸ εἰκοσιν ἐτῶν ἦσαν ἐξ ἐστιλβωμένης δέρματος, τὸ κυκνοῦν χελιδίνουρόν του τὸ ἔχον ἐπίχρυσα τὰ κομβία καὶ ὁ ὑψηλὸς του πῖλος, ἡδὴ μαμαδημένος καὶ τετρημένος. Γοιὰύτη ἦτο ἡ ἐνδυμασία τοῦ ὄντος ἐκείνου, ἡ δ' ἑλλαϊκὴ ὑποκαρίσου καὶ περισκελίων ἀνεπλήροῦτο διὰ τεμαχίων τινῶν τοῦ ὑφάσματος ἐκείνου περὶ οὗ εἴπομεν περιγράφοντες τὸν βασιλέα τῆς Καπιτούτης.

Ὁ νέηλος ἔκαμε τρεῖς βαθεῖας προσκλίσεις, μᾶς ἐκύτταξε προστατευτικῶς πως, εἶτα δὲ ἤρχισε βλασφημιῶν εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς χώρας μετὰ τοῦ βασιλέως.

Ὁ διάλογος ἐκείνος, ἀκατάληπτος, ὡς εἰκόσ, δι' ἡμᾶς, ἐτελείωσε, μετὰ ταῦτα δὲ ὁ παράδοξος ἄνθρωπος, στράφεις πρὸς με μετὰ στροφῆς ἀξίως γάλλου χοροδιδασκάλου, μοὶ ἀπέτεινε φράσιν τινὰ γαλλιστί.

Ἐξέπεμψα κορυγὴν χαρᾶς, καίτοι ἡ προφορὰ του εἶχε πηλαιοῦσαι ὡς τὰ ἐνδύματά του καὶ αἱ φράσεις του δὲν ἦσαν τοῦ τελευταίου συρμοῦ καὶ τῆς ἀρίστης συντάξεως.

Ἰδοὺ ἡ ὁμιλία του·

«Ὁ Οὐρουτούκτης, τοῦτέστι Κρότος τῆς Βρογτῆς, ὁ ἰσχυρὸς βασιλεὺς τῆς ὠραίας νήσου Ὁκουενακκῆς, ὁ νικητὴς τοῦ τρομεροῦ Τομανιάνου, εἰς ἃν ἀπένειμε τὴν ὑψηλὴν τιμὴν νὰ φάγῃ τὴν καρδίαν καὶ τὰ ἦπαρ διὰ τῶν βασιλικῶν ὀδόντων του, ἐρωτᾷ ὑμᾶς, τὸν *Caila Lari*, τοῦτέστιν ἡλιοπώγων, ὡς εὐηρεστήθη νὰ σας ὀνομάσῃ ἕνεκα τῆς ξανθοῦς ὑμῶν γενειάδος, τίς εἰσθε καὶ διατί ἦλθατε εἰς τὸ βασίλειόν του».

— Εἰμαι, ἀπεκρίθη, ὁ Μαῦρος *Dodero*, γενουήνπιος καὶ πλοίαρχος, ὡς ἡδυνάμην νὰ σας ἀποδείξω ἃν ὁ Ὀκεανὸς μοὶ ἄρῃε τὰ ἔγγραφα μου. Οἱ τέσσαρες ἡμεῖς καὶ ὁ κύων οὗτος ἐπεζήσαμεν μόνοι ἐκ τοῦ νηυαγίου τοῦ Ἀυτίρος τῆς Θαλάσσης, καὶ ζητοῦμεν φιλοξενίαν παρὰ τοῦ ἰσχυροτάτου βασιλέως Κρότου τῆς Βρογτῆς. Ἀλλὰ, παρκαλῶ, τίς εἰσθε ὑμεῖς, ὁ λαλῶν καὶ ἐνδυόμενος εὐρωπαϊκά;

— Ἀ! σὰς ἀρέσκει ἡ ἐνδυμασίᾳ μου; εἶπεν ὁ διερμηνεὺς, σμικρόνων τὰ χεῖλη ἵνα προκύψῃ μειδίημά τι· δὲν εἶναι ὠραιοτάτη; Εἶναι ἀριστούργημα τοῦ *Humann*, πρώτου ῥάπτου τῶν Παρισίων . . . πρὸ εἰκοσιν ἐτῶν. Ὀνομάζομαι *Labolu*, μυροποιὸς καὶ χοροδιδάσκαλος. Μετέβαινον εἰς Αἴψαν διὰ νὰ ἐξευγενίσω τοὺς λαοὺς ἐκείνους διὰ τῶν χαρίτων τῆς Τερψιχόρης καὶ διὰ πυχύρου τινός, ὑπ' ἐμοῦ ἐφευρεθέντος καὶ διευκολύνοντος τὴν γένεσιν τῶν τριχῶν καὶ τῶν μεγάλων ἰδεῶν, *des grandes idées*· ἀλλ' ἡ Μοῖρα δὲν ἐπιτρέπει εἰς τοὺς λαοὺς ἐκείνους ν' ἀπολαύσωσι τῶν εὐεργετημάτων τοῦ πολιτισμοῦ. Εὐρίσκομαι ἐδῶ δεκαοκτὼ ἡδὴ ἔτη, καὶ ἡ κυβέρνησις αὕτη μὲ

apprécie à ma juste valeur, ἐπειδὴ ἐξήγησα τὰ μυστικά τοῦ πρῆσιαικοῦ συμ-  
μοῦ εἰς τὴν βασιλομήτορα, τὴν κομψὴν *Nepéλην* τῆς οὐσίας· καὶ τώρα  
ἐλπεῖω χρέη κομμωτοῦ καὶ διδασκάλου γλωσσῶν, χοροῦ καὶ de bonnes ma-  
nières παρὰ τῇ ἀδελφῇ τοῦ βασιλέως, τῇ ὀρασιότῃ, τῇ θεῇ *Δρόσῳ* τῆς  
*Πρωίας*, ἥς τὸ γλυκύτερον ὄνομα ἤθελον σὰς εἰπεῖ ἐν τῇ γλώσσῃ τῆς χώ-  
ρας, ἃν δὲν ἐφοβούμεν μὴ ὁ ἰσχυρὸς *Κρότος* τῆς *Βροττῆς*, ἀκούων αὐτὸ προ-  
φερόμενον, ἐννοήτῃ ὅτι σὰς ὁμιλῶ παρὶ πραγμάτων ἔξω τοῦ προκειμένου.

Καὶ πράγματι ὁ Οὐρουτούκτης ἐφαίνετο ἀνυπομονῶν· ὁ δὲ *Maître*  
*Labsolu* ἔπρηνε νὰ τὸν πρῶνῃ, ἐπαναλαμβάνων αὐτῷ διὰ μακρῶν ἐκεῖνος  
ἄπερ ἐν ὀλίγαις λέξεσιν εἶχον εἰπεῖ.

Κατὰ τὴν διήγησιν τοῦ *Labsolu*, ὁ βασιλεὺς ἐμειδίχσε πλειστάκις.

— Καλὸν σημεῖον, εἶπον εἰς τὸν *Labsolu*· ὁ βασιλεὺς μειδιᾷ.

— Ἀργότερον θὰ σὰς ὁμιλήτῳ, μοι ἀπεκρίθη οὗτος· νῦν δὲ ἔς περιμένω-  
μεν τὰς διαταγὰς τοῦ εὐγενοῦς βασιλέως.

Τὸ βλέμμα τοῦ *Labsolu* μοι ἔλεγεν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ συλλάβω πολὺ  
ταχέως μεγάλαις ἐλπίδας. Καὶ εἶχε δίκαιον. Μετὰ τινος καιροῦ ὁ βασιλεὺς  
μὰς ἀπέπεμψε. Εἰ γὰρ, χωρισθεὶς ἐκ τῶν συντρόφων μου, ἐκλείσθην εἰς κα-  
λύβην τινὰ πλησίον τοῦ ποταμοῦ, πεφυλαγμένην ὑπὸ τεσσάρων ῥοπαλοφόρων  
ἀγριανθρώπων.

Ἐμεινα κλειστὸς ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Κατὰ δὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου,  
πνοή τις ἀέρος δροσρωτέρως ἔψαυσε τὸ μέτωπόν μου. Ἡ θύρα εἶχεν ἀνοιχθῇ,  
καὶ ἐν τῷ ὥχρῳ φωτὶ τοῦ λυκαυγοῦς εἶδον σκιάν τινα γυμνοῦ ἀνθρώπου, δὲν  
δὲν ἀνεγνώρισα ἀμέσως.

— Ne craignez rien; c'est moi, *Labsolu*. Ἐνδύομαι μόνον εἰς τὰς μεγάλας  
περιστάσεις, οὐχὶ δὲ καθ' ἡμέραν, διότι τὸ φόβημα ἤθελε χαλάτῃ ταχέως  
καὶ ἐδῶ δὲν ὑπάρχει *Humann* τις ἵνα κατασκευάσῃ διάδοχον. Καὶ τοῦτο  
τὸ γνωρίζουσι τὰ περισκέλια καὶ τὸ ὑποκάμισόν μου, τὰ ὅποια ἠθέλησα νὰ  
φορέσω πάντοτε, καὶ μοι ἐφθάρησαν ὀλίγους μόνον μῆνας μετὰ τὴν ἀφίξίν  
μου εἰς τὴν νῆσον ταύτην, ἣν, ἐκ τοῦ τρόπου τοῦ ἐνδύεσθαι, δικαιοῦμαι νὰ  
ὀνομάσω Ἑδέμ. En effet, me voici comme notre père Adam!

— Κάθε τόπος καὶ ζακόνι, κάθε μαχαλᾶς καὶ τάξις!

— Hélas, oui, mon garçon· ἀλλὰ πράγματά τινα δὲν μοι ἀρέσκουσιν. Ἡ  
μαγειρικὴ, λόγου χάριν, καὶ πρὸ πάντων φαγητὰ τινα δὲν ἠδυνήθην ποτὲ  
νὰ τὰ συνειθίσω.

— Ἄ! ἐνόητα! Εἶναι λοιπὸν ἀληθές; ἐφώνησα λαμβάνων τὸ βραχίονά  
του... Ἐδῶ τρώγουσι τὸ κρέας τῶν...

— Τῶν ἀνθρώπων, ναι, ὅταν δύνανται, c'est à dire ὅταν πολεμῶσι πρὸς  
τοὺς γείτονας τῶν ἄλλων νήσων ἢ ὅταν δυστυχῆς τις ρίπτηται ὑπὸ τῆς  
θαλάσσης εἰς τὰς ἀκτὰς ταύτας. Εἰ γὰρ ἔλαβον ἁμοῖαν τῇ ἰδικῇ σὰς τύχην,

καὶ ἂν δὲν ἦτο ἡ βασιλομήτωρ, ἥτις—δὲν το λέγω πρὸς καύχησιν, ce qui n'est pas du tout dans mes habitudes—μ' ἔκρινε assez bon sujet pour faire un mariage morganatique,—ἂν δὲν ἦτο, λέγω, ἡ κομψὴ *Nephté* τῆς *Δύσεως*, ἥθελόν με φάγει comme du boeuf à la mode. Faut dire aussi que je l'étais joliment, à la mode! Ἐπειτα ὅμως ἐφάνην χρήσιμος, ἢ μᾶλλον, ἀνγκυαῖος εἰς τὸν λαὸν τοῦτον, ἀφ' οὗ μάλιστα ἡ ἀνατροφὴ τῆς νέας ἡγεμονίδος *Δρόσου* τῆς *Πρωίας* ἀνετέθη εἰς ἐμέ. Θὰ ἰδῆτε τί ὠραία ἡγεμονίς, καὶ πόσον ὠραία ὁμιλεῖ τὰ γαλλικὰ, avec une certaine mollesse d'accent qui ferait fureur à Paris.

— Θὰ ἰδῶ! διέκοψα ἐγώ. Πῶς θὰ ἰδῶ ἀφ' οὗ θὰ με φάγωσι;

— Θὰ σας φάγωσιν! εἶπεν ὁ *Labolu* σαρκαστικῶς. Θὰ σᾶς φάγωσι; — Καὶ ἂν ἤρχισαν ἤδη;

— Θεέ μου! Ἐφώνησα, πηδῶν μετὰ ταραχῆς καὶ τρόμου. Τοὺς συντρόφους μου! Θέλω νὰ τοὺς ἰδῶ.... θέλω νὰ....

— Là, là, mon garçon: écartez vous, ἢ θ' ἀπολεσθῆτε καὶ ὑμεῖς. Μήπως νομίζετε ὅτι δύνασθε νὰ σώσητε τοὺς ἤδη φεγωθέντας.... καὶ χιωνευθέντας; Ὅ,τι ἔγεινεν ἔγεινεν!

— ὦ! ἔκραξα πίπτων ἡμιθανὲς χαμαί· ὅς φονεύσωσι καὶ ἐμέ! Τί περιμένουσι; διατί δὲν ἔλαβον καλῶς τὴν αὐτὴν τύχην τῶν συντρόφων μου;

— Διατί;... διατί;... ὑπετονθόριζεν ὁ Γάλλος. Σᾶς διετήρησαν ζωντανόν, χάρις εἰς πρόφασιν τινα, en attente de mieux, καὶ οἱ γαστρονόμοι ἠσύχασαν ἐλπίζοντες νὰ σας φάγωσι κατὰ τὰς ἐορτάς τοῦ *Κουτκαῦ*.

— Τί ἐστὶν ὁ *Κουτκαῦς* οὗτος;

— Ὁ θεὸς των. Ἡ προφορικὴ Γένεσις των διηγεῖται ὅτι ἡμέραν τινὰ ὁ *Κουτκαῦς* ἐγκατέλιπε τὸν οὐρανὸν ἵνα ζῇ ἐν Ὀκουεννακάτῃ, ὅπου ἔσχεν υἱὸν *Τιγίλ* καὶ θυγατέρα *Σιδούκα*, οἵτινες ἐνομιμύθησαν μεταξὺ των ἅμα φθάσαντες εἰς κατάλληλον ἡλικίαν. Ὁ *Κουτκαῦς* καὶ ἡ σύζυγός του Ἰληοῦμ ἐνεδύοντο φύλλα δένδρων καὶ ἔτρωγον καρποὺς, τῶν ζώων μὴ πλασθέντων εἰσέτι. Et c'est peut être à cause de cela ὅτι νύκτα τινὰ ὁ *Κουτκαῦς* ἐγκατέλιπε σύζυγον καὶ τέκνα καὶ ἀπῆλθεν οὐδεὶς ἠξεύρει ποῦ.

— Ὁραῖον αὐτὸ καὶ ἀπλούστατον!

— Comme vous voyez! Δὲν δύναται τις νὰ φαντασθῇ τι ἀλογώτερον τοῦ θεοῦ τούτου. Τὸν τιμῶσι τρώγοντες καὶ πίνοντες, χωρὶς νὰ τῷ προσφέρωσι τι. Εἶναι ὅμως ἀληθὲς ὅτι καὶ δὲν ἀπαιτοῦσι τίποτε παρ' αὐτοῦ, καὶ ὁμιλοῦσι περὶ αὐτοῦ sans se gêner point du tout, sans façons.

— Καὶ ἐορτάζουσι τὴν ἐορτὴν του;

— Μάλιστα, ἀλλ' ὡς σᾶς εἶπον, εἶναι εὐωχία καὶ ὄχι ἐορτή.

— Ἐγὼ λοιπὸν . . . .

— Vous tiendrez lieu de rost-beef εἰς τὰ συμπόσια, ὑπερ θὰ γείνη μετὰ δύο μῆνας. Εἶναι ἐρεῦρετις τῆς ἡγεμονίδος . . . . διὰ νὰ τις σώτη . . .

— Δὲν ἐννοῶ . . . .

— Ὑπομονή.

Δὲν θέλω νὰ σας λυπήτω διηγούμενος τὸ τέλος τῶν δυστυχῶν συντρόφων σας, οἵτινες—καὶ τοῦτο σὰς λέγω πρὸς παρηγορίαν σας—ἀπέθκνον χωρὶς νὰ το ἐννοήσωσιν, ἐπειδὴ οἱ ὑπῆκοι τοῦ Οὐρουτουκτοῦ εἶναι δεξιότατοι περὶ ταῦτα. Περὶ ἐργοὶ ἄνθρωποι οἱ πολῖται τῆς Ὀκουενακῆτης! Εἶχον μέγα πρόβλημα νὰ λύσωσι· νὰ μάθωσι δηλαδὴ κατὰ πόσον τὸ κρέας τῶν Εὐρωπαίων εἶναι καλῆτερον τοῦ ἰδικοῦ των. Γέρων τις, ὅστις ἐνθυμεῖται εἰσέτι ναυαγὸν τινα ἐν ἔφκαγε πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν, ἔλεγε τὸ κρέας τῶν Εὐρωπαίων ἄριστον, ἀλλὰ ὑμεῖς γνωρίζετε κάλλιον ἐμοῦ ὅτι μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ. Ἐκτὸς τούτου, οἱ νέοι ἤθελον γ *mordre à leur tour*. Ὁ ἴδιος ἠπειλήθην συχνὰ νὰ χρησιμεύσω ὡς δεῖγμα, μετὰ τὸν θάνατον τῆς βασιλομήτορος· ἀλλ' εὐτυχῶς ὁ βασιλεὺς ἐγνωμοδότησεν ὅτι, ἐπειδὴ εἶμαι γέρων καὶ ἰσχνότατος, δὲν ἠδυνάμην νὰ παρέξω ἀκριβῆς ἰδέαν τοῦ πράγματος. *Ei voilà pourquoι on ne m' a pas cru!*

Ὁ Labolu ἐσταμάτησεν ὀλίγον, εἶτα ἐξηκολούθησεν·

— Ἡ νεκρὰ ἡγεμονίς *Ardores* τῆς *Πρωίας* σὰς εἶδεν ἐκ τοῦ παραθύρου τῶν ἀνακτόρων ὅτε εἰσῆλθετε, καὶ ἀπεφάσισε νὰ σας σώτῃ. Καὶ αὕτῃ ἔχει τὸ πρόβλημά της. Θέλει νὰ μάθῃ τί πρᾶγμα εἶναι ἡ ξανθὴ ἐκείνη γενεά, πῶς ἐγεννήθη καὶ πῶς εἶναι κατωμένη. *Voilà, mon garçon, διατί ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ τὴν ζώήν σας, et voilà de quelle manière, aussi délicate que profonde, elle s' y est prise!*

— Θεὶς ἡγεμονίς, ἀνέκραξα, ὁρμώμενος ἐκ δικαίου ἐνθουσιασμοῦ.

— Θεὶς, πράγματι· *c' est le mot!* Μὴ νομίζετε ὅμως ὅτι ἐπέτυχεν ἀμέσως καὶ ἄνευ μάχης. Ὁ πρωθυπουργὸς ἀπέδειξεν, ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ στερηθῶσιν οἱ πολῖται ὅ,τι ἀγδοῦντο στόματα περιμένουσιν ἀνυπομόνως καὶ ὅτι οἱ τρεῖς λοιποὶ μόλις ἀρκοῦσιν ὡς ἡρεκτικά. Ἀλλ' ἡ *Ardores* τῆς *Πρωίας* εἶπεν ὅτι, ὡς βασιλόπικς, εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν θέλησίν της εἰς τε τὸν πρωθυπουργὸν καὶ εἰς πάντας τοὺς ὑπηκόους. Καὶ ἐπειδὴ ὁ πρωθυπουργὸς ἐτόλμησε νὰ ὑποτονθῇ παρατηρήσεις τινὰς εἰσέτι, ὁ βασιλεὺς ἐγρονθοκόπησε τὸν πρωθυπουργὸν, ὅστις ἔκπεσεν ἀνάποδον, *et ne donna pas même sa démission*.

— Ζήτω ὁ βασιλεὺς! ἔκραξα.

— Ἐτοιμασθῆτε λοιπὸν νὰ παρουσιασθῆτε εἰς τὴν ἡγεμονίδα. Εἰσθε ἐλεύθερος νὰ διέλθῃτε τὴν πόλιν ὁλόκληρον, ἀλλὰ σὰς συμβουλεύω νὰ μὴ ἐξέλθῃτε τοῦ φρουρίου τούτου, διότι ὁ λαὸς δύναται νὰ λάβῃ τὴν περιεργίαν νὰ λύτῃ ὁ ἴδιος τὸ πρόβλημά. ἐννοεῖτε; Καὶ τοῦτο ἤθελε καταστρέψαι τὰ σχέδιά μου. Ἐγὼ ἐλπίζω ὅτι καὶ ὑμεῖς θὰ γίνητε un *sauvage comme il faut*, ὡς ὁ δοῦλός σας. Εἶμαι γέρων, καὶ ἤθελον γ' ἀφήσω ἄλλον τινὰ εἰς τὴν θέσιν μου de *pionnier du progrès*.

Οὕτως ἐλάλει ὁ Μέντωρ μου· ἐγὼ ὁμως δὲν προσεῖχον πλέον εἰς τὰς ὀνειροπολήσεις του, ἀλλ' ἐσκεπτόμην μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὴν χαριτέδωτον ἡγεμονίδα, τὴν τόσον κατὰλλήλως φροντίζουσαν δι' ἐμέ. Πάντες τοιοῦτοι οἱ ἄνδρες! Ἐκείτη γυνή, ἥτις ἐνδιαφέρεται πῶς δι' ἡμᾶς, εἶναι βεβαία καὶ καθέξη θέσιν τινὰ εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν. Καὶ ἡ δι' ἐμὲ ἐνδιαφερομένη γυνή ἦτο ὥρεια· ὁ Maître Labsolu τὸ ἔλεγε, καὶ ἠδονάμην καὶ πιστεύσω αὐτῇ, ἐπειδὴ τὴν πρῶαν εἶχον ἰδεῖ μαρτυρίας πολλὰς τῆς ὥρειότητος τῶν γυναικῶν τῆς Ὀκουενεκῆτης. Ἐλησμόνησα, τὸ ὁμολογῶ, τὴν ἀξιοδάκρυτον θέσιν μου, τὴν ἀπώλειαν τῶν συντρόφων μου, τὰ θερμὰ εἰσέτι ὅσα αὐτῶν... Καὶ ἐκτένισα τὴν γενειάδα μου διὰ τοῦ κτενὸς ὃν μας ἔδωκεν ἡ φύσις· τὴν ἐκτένισα φιλοστόργως, συλλογιζόμενος ὅτι τὰ βλέμματά τῆς ὥρειας ἡγεμονίδος εἶχον σταματήσει ἐπὶ τῶν νῦν ἀργυρῶν, τότε δὲ χρυσῶν τριχῶν αὐτῆς.

Ἦλθεν ἐπὶ τέλους ἡ ὥρα ἡ κατὰλληλος πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς βασιλικῆς προστάτιδός μου. Ἠκολούθησα τὸν Labsolu.

— Οὐχὶ ἀπ' ἐδῶ, εἶπεν οὗτος, βλέπων ὅτι διηυθυνόμην πρὸς τὴν μεγάλην ὁδόν· ἠδύναντο καὶ μας ἰδὼν ὁ πρωθυπουργός, καὶ...

— Καὶ τί;

— Αἶ!! Ἀγκπᾶ τὴν ἡγεμονίδα, καὶ, ὡς ἐξεύρετε, οἱ ἐρχομαὶ ὁμοιάζουν τὴν κνίδα· qui s'y frotte s'y pique. Δὲν πιστεύω ὁμως καὶ συγκινήτη ὁ ἔρως τὴν ἡγεμονίδα, ἥτις... Ἀλλὰ σιωπῇ, ἰδοὺ αἱ θαλαμηπόλοι αὐτῆς.

Δύο γυναῖκες, αἱ θαλαμηπόλοι περὶ ὧν ὠρεῖται ὁ Labsolu, ἐκάθηντο ἐπὶ τῶν βιβλίδων αἰκίας πολὺ τῶν ἄλλων ὥρειότερας καὶ κομψότερας. Ὁ ὁδηγός μου ἀντήλλαξε λέξεις τινὰς μετ' αὐτῶν, καὶ ἀρρότεροι εἰσῆλθον εἰς τὴν καλύβην.

— Ce sont des demoiselles de bonne maison, εἶπεν ὁ Labsolu. — Elles sont presque nues, ἀλλὰ δὲν πειράζει· ἡ γυμνότης ἐδῶ εἶναι ἀθώα, καὶ οὐδεὶς προσβάλλεται ἐξ αὐτῆς· la honte est une invention des tailleurs, καὶ ἐδῶ pas de tailleurs, et, par conséquent, pas de honte! Μόνον οἱ προῆχοντες συνειθίζουσι καὶ καλύπτονται δι' ὑφασμάτων, ἀτὶνα ἐξάγονται ἐκ φυτῶν τινῶν, οὐχὶ ὁμως ἐξ αἰδοῦς, ἀλλὰ διότι τὰ ὑφάσματα ταῦτα ἀπαιτοῦσι πολὺν κόπον καὶ δὲν ἔχρουσι πάντες τὸν τρόπον καὶ τὰ ἀγοράζωσι. Θὰ ἰδῇτε τὸν μανδύαν τῆς ἡγεμονίδος, καὶ διὰ ποίου θελητικοῦ τρόπου περιβάλλεται αὐτόν. C'est qu'elle est coquette, Rosée du Matin! Et, ma foi, elle a bien raison de l'être, car elle est jolie comme les Amours!

Ἐπανῆλθον ἐν τούτοις αἱ θαλαμηπόλοι καὶ ὠμίλησαν μετὰ τοῦ Labsolu. Ἐκ τῶν νευμάτων αὐτῶν ἐνόησα ὅτι ἔπρεπε καὶ εἰσελθωμεν.

— Ἡ κατηραμένη γλῶσσα! εἶπεν πρὸς τὸν φίλον μου, δὲν θὰ ἐννοήσω ποτὲ γρῦ.

— Ἀπατάσθε· πέντε ἢ ἑξ ἡμέραι ἀκοῦσι καὶ συνειθίστητε εἰς τὴν προφανὴν καὶ καὶ καλυτεροῦ ποῦ χωρίζονται αἱ λέξεις· τὸ ὑπόλοιπον ἔρχεται ἐντὸς

μηνός. Vous y mordrez, mon garçon! Δέν θά δυνηθῆτε βεβαίως νά κάμψτε ἀμέσως ἐκτεταμένην ὁμιλίαν, οὔτε νά λαλήτε περὶ φιλοσοφίας. Mais à quoi bon? Οὐδεὶς ἐδῶ γνωρίζει τί ἐστὶ φιλοσοφία. Ἀλλως τε θά σας δώσω μαθήματα τινά. Ἀλλ' ἄς εἰσέλθωμεν, ἡ ἡγεμονίς μας περιμένει. Courage, mon garçon, et que la vue du soleil d' Ocuenacati ne vous éblouisse pas!

Εἰσπήλθομεν εἰς τὸν προθάλαμον, ὅθεν αἱ θαλαμηπόλοι μας εἰσήγαγον εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἡ Ἀρόσος τῆς Πρωίας, ἥτις ἐκάθητο ἐπὶ τινος σκεύους ὁμοίου πρὸς κλίνην, ἠγέρθη εὐγενέστατα ἵνα ἀποκριθῇ εἰς τὸν εὐλαβῆ χαιρετισμόν μου καὶ εἰς τὰς τρεῖς βαθυτάτας ὑποκλίσεις τοῦ Labsolu.

Ἐδῶ, φίλοι μου, ἐπιτρέψατέ μοι νά σταματήσω ὀλίγον. Εἶδον πολλὰς γυναῖκας καὶ πολλὰς ἱσθας θά ἴδω κατὰ τὸ διάστημα τῆς ζωῆς μου, καὶ περὶ αὐτῶν θά ἐκφέρω κρίσιν, ἐπειδὴ ἡ χιών τῆς γενειάδος δέν ἐπεξετάθη καὶ ἐπὶ τῆς καρδίας, οὐδ' ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμούς μου. Ἀλλὰ καὶ χιλιάς ἂν ἴδω, πέποιθα ὅτι ποτὲ δέν θά εὗρω καλλονὴν τόσῃ θαυμασίαν ὡς τὴν τῆς Ἀρόσου τῆς Πρωίας, τῆς ἡγεμονίδος τῆς Ὀκουενκαάτης. Ἡ ἐπιδερμὶς τῆς ἐφαίνετο ὀλίγον μελαγχροινὴ, καὶ ὑπ' αὐτὴν διεκρίνετο τὸ αἷμα ῥέον εἰς τὰς φλέβας ὡς ὁ ῥοδόχρους χυμὸς ὑπὸ τὸν μαλακὸν φλοιὸν βερυκόκκου. Μελανωτάτην καὶ βόστρυχώδη εἶχε τὴν κόμην, κυανοῦς τοὺς ὀφθαλμούς, κεκαλυμμένους ὑπὸ μακρῶν καὶ οἶονεὶ ὀλοσηρικῶν βλεφαρίδων, αἵτινες ἐξήγειρον ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἀπείρους ἐπιθυμίας. Τί δέ νά σας εἶπω περὶ τοῦ προσώπου τῆς; Τὸ μέτωπόν τῆς δέν ἦτο εὐρὺ, ἀλλ' αἱ ἐξοχαί του ἐδείκνυν ἐσχυρὰν νοημοσύνην. Ἡ ῥίς δέν ἦτο τόσον μακρὰ καὶ εὐθεῖα ὅσον ἀπαιτεῖ ἡ ἐλληνικὴ τέχνη· ἀλλ' ἡ φύσις δέν θά τὴν ἀπηρεῖτο βεβαίως· τοιαύτη ἦτο ἡ κομψότης καὶ ἡ καλλονὴ τῆς καμπύλης τῶν ῥωθίωνων τῆς. Τὸ στόμα ἐπὶ τέλους ἦτο, ἄνευ ὑπερβολῆς, δοχεῖον ἀνατολικῶν μαργαριτῶν. Μὰ τὴν ψυχὴν μου! ὅτε εἶδον τὴν κεφαλὴν ἐκείνην, ἔμεινα ἐκστατικὸς παρατηρῶν αὐτήν, καὶ τὴν ἐλάτρευσά ὡς εἰδωλολάτρης. Καὶ σήμερον, ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει αὐτῆς, τὸ αἷμά μου κοχλάζει εἰς τὰς φλέβας. Ἦθελον νά σας περιγράψω ὅλας τὰς ἡδέας σκέψεις ἃς ἡ θέα τοιαύτης θείας καλλονῆς ἐγέννησεν ἐν τῷ νῷ μου.... ἀλλὰ ἡ γλῶσσά μου δέν δύναται.... καὶ ἐξακολουθῶ τὴν διήγησιν.

Ἡ ἡγεμονίς ἠγέρθη, ὡς εἶπον, ἵν' ἀποδώτῃ τὸν χαιρετισμόν μας· εἶτα δὲ ἐκάθισε πάλιν, νεύουσα εἰς ἡμᾶς νά καθίσωμεν ἐπὶ δύο ἐδρῶν κατεσκευασμένων κατὰ μίμησιν τῶν εὐρωπαϊκῶν ὑπὸ τοῦ Labsolu, καλητέρου μυροποιοῦ καὶ διπλωμάτου ἢ τέκτονος καὶ λεπτουργοῦ.

Ἀλλ' οὔτε ὁ Μέντωρ μου οὔτ' ἐγὼ ἐπωφεληθήμεν τῆς εὐγενοῦς ἀδείας, καὶ ὁ Labsolu, ἅτε μέγας ῥήτωρ, ἤρχισε τὸν λόγον του.

— Ἡ ἀξιολάτρευτος ἡγεμονίς μου μοὶ ἐπιτρέπει ὅπως, συσταίνων αὐτῇ συνάδελφόν μου τινά ἐξ Εὐρώπης, τῇ ὁμιλήσω τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν ἣν Αὐτὴ ἐννοεῖ καὶ λαλεῖ μὲ τὴν χάριν;

— Oui, monsieur, ἀπεκρίθη ἡ ἡγεμονίς διὰ φωνῆς, ἥτις μοι ἐφάνη οὕτως ρανίχ, ἐνῶ αἱ παρειαί της ἐπορφυροῦντο ἐπιχρίτως.

— Eh bien! ἐξηκολούθησαν ὁ Labsolu. Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ συστήσω εἰς τὴν Υ. Υ. τὸν Caila Lari, ὡς τον ὠνόμασεν ὁ σεβαστὸς ἀδελφὸς Ὑμῶν τὸν Caila Lari ὃν ἡ Ὑμετέρη καλωσύνη ἔσωσεν ἐκ βεβαιοῦ θανάτου, καὶ ὅστις....

Ἡθέλησε τότε νὰ διακόψω τὸν ῥήτορα εὐχαριστῶν καὶ γὰρ τὴν ἡγεμονίδα· ἀλλὰ, θεωρῶν αὐτὴν, ἔχασα ἐντελῶς τὴν κεφαλὴν, καὶ δὲν κατῴρθωσα νὰ εἶπω ἄλλα τι παρὰ τὰς λέξεις α' ἡγεμονίς, σὺς εὐχαριστῶν.

Προφέρων ὅμως τὰς λέξεις ταύτας, εἶχον θέσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας, διὰ δὲ τῆς καρδίας ἐκφράζει τις πλέον ἢ διὰ φλυαρίας δύο ὥρων.

Ὁ Labsolu ἐξηκολούθει·

— Caila Lari, que vous voyez, εἶναι ὁ τρίτος υἱός....

— Τίνας εἶμιτι τρίτος υἱός; τί διάξολον λέγεις; ἠρώτησα τὸν φίλον μου διὰ βλέμματός, ὅπερ αὐτὸς ἐνόησε πάραυτα, ἐπειδὴ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς με ὡσεὶ διὰ νὰ με ἡσυχάσῃ, καὶ ἐξηκολούθησεν·

— Il est modeste, lui; mais moi, dans son intérêt je dois tout dire. Ὁ Caila Lari εἶναι ὁ τρίτος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Γενούης, ἰσχυροτάτου κράτους πολὺ μακρὰν ἐντεῦθεν, ὅπου κατασκευάζονται πλοῖα ἐκκτοντάκις μεγαλύτερα τῶν Ὑμετέρων. Ἐταξείδευε διὰ τῶν θαλασσῶν τούτων ἵνα μελετήσῃ τὰ ἔθιμα τῶν χωρῶν μας διὰ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἤθελε προκληθῇ εἰς κενόν τινα θρόνον τῆς Εὐρώπης, ὅτε ἡ ὀργὴ τοῦ Κοτκοῦ τὸν προσέβαλε, καὶ τὸ πλοῖόν του ἐξυθίσθη εἰς τὴν θάλασσαν μετὰ τῆς πολυαριθμοῦ συνοδίας αὐτοῦ. Τρεῖς μόνον ἐκ τῶν ὑπηκόων του ἐσώθησαν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἡ Υ. Υ. γνωρίζει ποῖον ὑπῆρξε τὸ τέλος των· ἀλλ' ὁ Caila Lari εἶναι εὐχαριστημένος ὅτι ἔτυχετ' ἐδῶ, διότι χρεωστεῖ τὴν σωτηρίαν του....

— Ἀ! ναί, ἔχει δίκαιον, ἀνέκραξα, πίπτων πρὸ τῶν ποδῶν τῆς ὀραίης ἡγεμονίδος καὶ ἀσπαζόμενος τὴν ἄκραν τοῦ μανδύου της. Δὲν λυποῦμαι διὰ τὸ ναυάγιον... οὔτε διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ βασιλείου μου, διότι πάντα ταῦτα μοι παρέσχον τὴν εὐτυχίαν νὰ ἶδω τὴν *Δρόσον* τῆς *Πρωίας*.

Προσεχώρουν, ὡς βλέπετε, εἰς τὰ σχέδια τοῦ Labsolu, χωρὶς νὰ ἐννοήσω διὰ ποῖον σκοπὸν αὐτὸς ἤθελε νὰ με συστήσῃ ὡς βασιλόπαιδα. Ἀλλὰ τίς ὁ μὴ χαίρων, ἔξω τῆς πατρίδος του, νὰ φαίνεται μεγαλύτερος ἀφ' ὅ,τι εἶναι;

Εἰς τὴν ὁρμὴν μου ἐκείνην ἡ ἡγεμονίς ἐμειδίασεν ἐρυθριῶσα. Τότε ἤμην νέος τὴν ἡλικίαν, δὲν ἤμην ἀσχημος, ἡ ἀπαράμιλλος καλλονὴ τῆς γυναικὸς ἐκείνης μοὶ ἐθέρμαινε τὸ αἷμα, καὶ οἱ ἐνθουσιώδεις λόγοι μοὶ ἐνεποίουν αἰσθησιν.

— Ἡ θυγάτηρ τῆς *Ναρέλης*, τῆς *Δύσεως*, εἶπεν ἡ ἡγεμονίς τείνουσα τὴν χεῖρα πρὸς με (ἤμην πρίγκιψ καὶ γὰρ, μὴ το λησμονῆτε) χαίρει βλέπουσα ἄνθρωπον ὡς τὸν Caila Lari, προσερχόμενον ἐξ ἀπομεμκρυσμένων χωρῶν. Ὁ

πρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Γενούης δὲν θὰ εὖρη ἐδῶ οὐδὲν τὸ εὐχάριστον. Ἐξ ἐνκυντίας μάλιστα ἔλαβεν ἤδη ἀφορμὴν νὰ κλύσῃ διὰ τὸν θάνατον τῶν ἀδελφῶν του λευκῶν. Ἀλλ' ὁ πνίσχυρος Κουτκούς ἐποίησε διάφορα τὰ ἥθη· ἐδῶ ὁ ἄνθρωπος τρώγει τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἡ Δρόσος τῆς Πρωίας δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ τοῦτο. Δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ ὅμως ν' ἀποθάνῃ καὶ ὁ Caila Lari, ὅπως οὗτος, ἐπιστρέψας εἰς τὸ βασιλείον του, δυνήθῃ νὰ εἴπῃ εἰς τὴν ἐκλεκτὴν τῆς ψυχῆς του ὅτι καὶ ἐν Ὀκουενακκῇ υπάρχουνε γυναῖκες ἔχουσιν εὐγενῆ τὴν καρδίαν.

Οἱ λόγοι τῆς ἡγεμονίδος ἀντήχουν εἰς τὰ ὦτά μου γλυκύτατοι ὡς οὐρανία μουσική. Ναὶ μὲν δὲν ἦσαν πάντοτε ὀρθοί, καὶ διδάσκαλος ὀλιγώτερον φίλαυτος τοῦ Labsolu ἤθελεν εὑρεῖ λάθη πολλὰ καὶ ἀσυνταξίας καὶ ἀκυρολεξίας· ἀλλὰ τί ἐτήμαινε τοῦτο, ἀφοῦ ἡ γλυκύτης τῆς φωνῆς καὶ αὐτὰ τὰ λάθη καθίστανε λατρευτά;

— Ἡγεμονίς, ἀπεκρίθη ἐνθους, οὐδεμία γυνὴ ἐκδέχεται ἀνυπόμονοῦσα τὴν ἐπιστροφὴν μου· ἀλλ' ἂν ὁ θεὸς ἐπιτρέψῃ νὰ ἐπανίδω τὴν πατρίδα μου, οἱ πάντες θὰ μύθωσιν ὅτι ἡ Δρόσος τῆς Πρωίας εἶναι ἡ ὠραιότατη, ἡ εὐγενεστάτη ἡγεμονίς τοῦ κόσμου.

— Πῶς; ὁ Caila Lari δὲν ἔχει γυναῖκά τινά τῆς πατρίδος του ἣν θὰ νυμφευθῇ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του; ὦρξάν τινά καὶ λευκὴν βασιλόπαιδα, ἥτις θὰ περιμένῃ αὐτὸν βλέπουσα πρὸς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ διακρίνῃ τὸ ποικιλόχρουν πλοῖόν του ἐπιστρέφον;

— Ὁχι, ἡγεμονίς· ὁ Caila Lari οὐδὲν ἔχει. Οὐδεμία γυνὴ ἀγκαπᾶ αὐτὸν καὶ ἡ καρδία του εἶναι βωδὴ ὡς ὁ θάνατος.

— Ah! la jeunesse de nos jours est bien sérieuse—ἀνέκραξεν ὁ Labsolu. Κατὰ τὴν ἐποχὴν μου οὐδεὶς ποτε ἔμενεν εἰκοσιτέσσαρας ὥρας sans une amourette au coeur. La nature alors avait encore horreur du vide. Ἀλλὰ τόσον καλῆτερα! Δὲν θὰ λυπηθῇτε πρὸς πολὺ διὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς πατρίδος, καὶ θὰ νυμφευθῇτε ἐν τῇ νήτῳ τούτῃ τῆς Κυθερείας. Αἱ γυναῖκες ἐνταῦθα εἶναι ὠραιόταται, αἶ;...

— ὦ! ναί, ὠραιόταται!

— Ἄ! διέκοψεν ἡ ἀθῶα ἡγεμονίς. Ὁ Caila Lari εἶδεν ἤδη ἐνταῦθα γυναῖκα ἀρέσκουσαν αὐτῷ;

— Ναί.... ὄχι.... δηλαδὴ....

Δὲν ἤξευρον τί νὰ εἴπω, εὐρισκόμην εἰς φοβεράν ἀμηχανίαν· ἡ δὲ ἡγεμονίς ἐθεώρει προσεκτικῶς δέσμην ἣν εἶχεν ἐν χερσὶν ἐξ ἀνθέων λευκῶν καὶ εὐώδων ὡς μαγνόλιαι.

— Λησμονεῖτε, ἐξηκολούθησα, ὅτι εὐρίσκομαι μεταξύ θανάτου καὶ ζωῆς, καὶ ὅτι ἀναπνέω εἰσέτι χάριν εἰς τὴν εὐγενῆ Δρόσον τῆς Πρωίας!

— Ὁ Caila Lari θὰ σωθῇ, τὸ ὀρκίζομαι, ἀνέκραξεν ἡ ἡγεμονίς, ἐγείρουσα βασιλικῶς τὸ μέτωπον. Καί, ἂν θελήσῃ.... ἂν δὲν θὰ τῷ ἀπαρέσῃ νὰ

ζήση ἐν Ὀκουενακάτῃ, ὁ ἀδελφός μου θὰ ἐκπληρώσῃ πάντα αὐτοῦ πόθον.  
 Ἦτο ὠραία οὕτως ὁμιλοῦσα, ὠρχιστάτῃ, φίλοι μου, μὰ τὴν ψυχὴν μου.  
 Οἱ κυανοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐσπινθηροβόλουν ὑπὸ τὰς μακρὰς βλεφαρίδας, οἱ λευ-  
 κότατοι ὀδόντες διέλαμπον διὰ τῶν κοραλλίνων χειλέων τῆς. Ἀλλ' ἔχω  
 λευκὴν τὴν γενειάδα, καὶ νὰ ὁμιλῶ περὶ τούτων τῶν πραγμάτων ἀρμόζει  
 εἰς ἐμὲ τόσον ὅσον ὁ χορὸς εἰς ἄρκτον. Φαντάσθητε ὑμεῖς πᾶν ὅ,τι θέλετε.  
 ἐγὼ ἐξακολουθῶ τὴν διήγησίν μου.

— Ὅχι, ἀνέκραξα, χωρὶς νὰ ἤξεύρω τί ἔπραττον, τί ἔλεγον· ὁ Caila  
 Lari δὲν ἐπιθυμεῖ τίποτε· ὁ Caila Lari δὲν θὰ ἔχῃ οὐδεμίαν γυναῖκα ἀφ' οὗ  
 δὲν δύναται νὰ ἐλπίζῃ εἰς τὴν μόνην ἐκείνην, ἥτις ἔτρωσε τὴν καρδίαν του!

Ἡ Δρόσος τῆς Πρωίας μ' ἐθεώρησεν ἐκπληκτος.

— Ποία γυνή; εἶπε. Πάντες ἐδῶ ὑπακούουσιν εἰς τὸν ἀδελφόν μου, τὸν  
 ἰσχυρὸν Κρότον τῆς βροντῆς. Ἄν αὐτὸς θελήσῃ, ποία γυνή τῆς Ὀκουενα-  
 κάτῃς θ' ἀποποιηθῇ νὰ γείνῃ σύζυγος τοῦ Caila Lari;

— Ἡγεμονίς, δὲν γνωρίζετε τὰ ἔθνη μας. Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν τὴν γυναῖκα...  
 καὶ ἀνταγαπώμεθα ὑπ' αὐτῆς....

— Καθὼς καὶ ἐνταῦθα!

— Ναί, ἀλλ' οὐδὲν κατορθόνομεν διὰ τῆς βίας. Ἡ γυνή δὲν εἶναι συνειθι-  
 σμένη εἰς τοιοῦτον εἶδος ὑπακοῆς, καὶ ὅταν αὐτὴ δὲν θέλῃ, οὐδεμίαν ὑπάρχει  
 πλέον ἐλπίς. Τότε ὁ ἀγαπῶν καὶ μὴ ἀνταγαπώμενος ἀποθνήσκει ἐκ τῆς  
 λύπης.

— Καὶ ἀρνοῦνται αἱ γυναῖκες, ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Caila Lari, ὅταν αὐτὸς  
 τὰς θέλῃ;

Ἀγία ἀπλότης. Ἦτο πράγματι Δρόσος τῆς Πρωίας καὶ ὁ ἥλιος δὲν τὴν  
 εἶχεν εἰσέτι ἐγγίπει διὰ τῶν πυρωδῶν φιλημάτων του. Ὁ Lahsolu παρέμενε  
 σκεπτικός καὶ σιωπηλός, τοὺς ὀφθαλμοὺς κλίνων χαμηλὴν, ὡς ἄνθρωπος ἐννοῶν  
 ὅτι εἶναι τρίτος ἐν διαλόγῳ.

Δὲν ἤξευρον τίνα ἐπιχειρήματα νὰ εὕρῃ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἤνυχκαζόμεν νὰ  
 ὁμιλήσω, ἐξηκολούθησα·

— Ἡγεμονίς, ἐάν τις τῶν ὑπουργῶν τοῦ ἰσχυροῦ Οὐρουτουκτοῦ τῷ ἐξήτει  
 ὡς σύζυγον τὴν γλυκεῖαν Δρόσον τῆς Πρωίας;....

— Ἡ Δρόσος τῆς Πρωίας ἤθελεν ἀποποιηθῇ!—ἀνέκραξεν ἡ νεαρὰ γυνή  
 ἐρυθριῶσα, ἀλλὰ σείουσα ὑπεροπτικῶς τὴν ὠραίαν τῆς κεφαλὴν.

— Καὶ ὅμως οἱ ὑπουργοὶ τοῦ Ἀδελφοῦ τῆς εἶναι οἱ ἰσχυρότατοι τῆς Ὀκουε-  
 νακάτῃς μετ' αὐτόν!

— Τί πειράζει!

— Καλῶς. Καὶ ἰδοὺ πῶς γυνή τις τῆς πατρίδος μου δύναται ν' ἀρνηθῇ  
 τὴν χειρὰ τῆς καὶ εἰς τὸν βασιλέα.

— Ἐννοῶ, προσέθηκεν ἡ ἡγεμονίς, ἀρνεῖται.... ὅταν δὲν ἀγαπᾷ.

Καὶ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν θεωροῦσα πάλιν τὰ ἔθνη τῆς.

Ἔρχομεν μείνει βοῦδοι καὶ οἱ τρεῖς, οὐδείς δ' ἐξ ἡμῶν ἤξευρέ τι νὰ εἴπῃ ὅτε εἰσαπήδησε τρίτος τις, οὐτινος προηγείτο κρότος τις μέγιστος καὶ κραυγαὶ παφοβισμένων γυναικῶν.

Ἡ Ἀρόσος τῆς Ἡρώας, βλέπουσα αὐτὸν εἰσερχόμενον καὶ πεδῶντα ἐπ' ἐμέ, ἐξέβαλε κραυγὴν τρόμου καὶ ἐπήδησεν ἐκ τῆς κλίνης· ἀλλ' ἀνέλαθεν ἀμέσως τὸ θῆρος της, βλέπουσα αὐτὸν θωπεύοντά με μυριοτρόπως καὶ λείχοντα φειδρῶς τὴν γενειάδα μου.

Δυστυχῆς Φοῖβε! ἔχον χωρισθῇ ἀπ' αὐτοῦ πρὶν φυλακισθῶ, καὶ ἐφοβούμην μὴ οἱ ἄγριοι ἐκεῖνοι τὸν εἶχον μαγειρεύσει μετ' ἐνδοξμῆτος κατὰ τὸν κινεζικὸν τρόπον. Εὐτυχῶς ὅμως δὲν το εἶχον συλλογισθῇ, καὶ ὁ Φοῖβος ἐπωφελοῦμενος στιγμὴν τινα καθ' ἣν δὲν εἶχον ἐστραμμένην εἰς αὐτὸν τὴν προσοχήν, εἶχε χειραετηθῇ διὰ νὰ ἔλθῃ πρὸς ἀνεύρεσίν μου εἰς τὰ δωμάτια τῆς ἡγεμονίδος.

— Λαμβάνω τὴν τιμὴν, εἶπεν ὁ τελετάρχου χρέη ἐκτελῶν Labsolu, νὰ συστήσω εἰς τὴν ἀξιολύτρευτον ἡγεμονίδα μου οἰκιακὸν τι ζῶον τῶν μερῶν μας καὶ φίλον τοῦ ἀνθρώπου... quand il ne le mange pas. Λαοὶ τινες καλοῦσιν αὐτὸν chien, ἄλλοι dog, ἢ hund, ἢ perro, ἢ κῦνα· ἔχει, ἐν ἐνὶ λόγῳ, διάφορα ὀνόματα, εἰς ἃ ἀποκρίνεται δι' ἀπλοῦ γάου γάου, ποικιλοτρόπως ἐκφερομένου πρὸς ἑκφρασιν πένης τοῦ ιδέας καὶ ἀνάγκης. Δύνασθε ἀφόδως νὰ τον θωπεύητε· il est plus respectueux τῶν ἐρυθροπρασίνων πτηνῶν σας, ὅτινα πειρῶνται πάντοτε νὰ δάκνωσι τοὺς δακτύλους μου, φωνάζοντα tuca μόλις με βλέπωσιν.

Μοὶ φαίνεται ὅτι σὰς εἶπον ἤδη ὅτι tuca εἰς τὴν γλῶσσάν τῆς Ὀκουνακάτης σημαίνει βλάξ.

Ἡ ἡγεμονὶς ὅμως δὲν ἐτόλμα εἰσέτι νὰ τείνῃ ἐλευθέρως τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Φοῖβον.

— Εἶναι, εἶπον ἐγὼ, ὁ μόνος φίλος ὁ μέινας εἰς τὸν Caila Lari, πρὶν γνωρίσῃ τὸν Labsolu καὶ λάβῃ τὴν τιμὴν νὰ προστατευθῇ ὑπὸ τῆς ὠραίας Ἀρόσου τῆς Ἡρώας. Ἐδῶ, Φοῖβε! σηκώθητι, καὶ χαιρέτισε τὴν κυρίαν!

Ὁ Φοῖβος ὑπήκουσεν εὐθὺς, ἡ δὲ ἡγεμονὶς, ἐνθαρρυνθεῖσα, ἐθώπευσεν αὐτὸν καὶ τῷ ἐπέτρεψε νὰ λείχῃ τὴν χεῖρά της. Ἀπὸ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ τύχη τοῦ Φοῖβου ἐξησφαλίσθη. Πᾶς τις ἔκτοτε ἐθώπευσεν αὐτὸν καὶ τον ἐσέδετο· καὶ, ἂν δὲν τον ἔτρεφον διὰ ζαχαρωτῶν, τοῦτο προήρχετο ἐκ τούτου, ὅτι ἡ χώρα δὲν παρήγεν οὐδ' ἐγνώριζε τὰ τοιαῦτα.

Καὶ ἐπειδὴ περὶ τροφῆς ὁ λόγος, νομίζω ὅτι ὁ κατεργάρις εἶχε τὴν προτεραίαν πωλήσει τὴν εὐρωπαϊκὴν συνείδησίν του ἀντὶ τῶν ἐθίμων τῆς νήσου. Μοὶ ἐρκίνετο χορτασμένος καὶ νωχελὴς ὡς κηλόγηρος, καὶ βεβαίως τοῦτο δὲν προήρχετο ἐκ τῶν καρπῶν τοῦ κόκκου ἢ ἐκ τῶν φυτικῶν τροφῶν τῆς νήσου. Δὲν ἠθύνθη δὲν νὰ ἐξάξω τίποτα ἐκ τοῦ στόματός του· τὸ ῥόγγος

του ἦτο καθαρὸν, καὶ τὸ φοβερὸν μυστήριον, ἂν ὑπῆρχε τοιοῦτο, κατήλθε μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν τάφον.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἀπεχειρέτισα τὴν ἡγεμονίδα καὶ ἀπῆλθον μετὰ τοῦ Μέντορος μου. Ἦρχισα ἀμέσως ἐκμανθάνων τὴν γλῶσσαν, ὃ δὲ ἄνευ διπλώματος διδάσκαλος τῆς οὐκουενακτικῆς μοὶ ἔδωκεν εὐθὺς πρὸς ἐκμάθησιν κητάλογόν τινα λέξεων ἀναγκαίων εἰς τὰ χρεωδέστερα τῆς ζωῆς. Ἡ ἀνάγκη τῆς συνεννοήσεως ἐνισχύετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἀρέσκειν..... εἰς ποῖον; τὸ ἐνοήτατε ἤδη· εἰς ἐκείνην, εἰς τὴν ὥραιαν, εἰς τὴν θείαν Δρόσον τῆς *Πρωίας*.

— *Pas de bêtises, mon garçon!*, μοὶ εἶπεν ὁ Labsolu ζητῶν ἐν τοῖς θυλακίαις τοῦ χειθοροῦρου του ῥινόμικτρον, ἀπὸ δέκα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν μὴ ὑπάρχον πλέον. Ἐδῶ ἀπικτεῖται φρόνησις. Ὁ πρωθυπουργὸς Γουρουροῦ (ὅπερ ἐν τῇ γλώττῃ τῆς νήσου σημαίνει ὁ ἔχων μεγάλα ὦτα) θέλει νὰ νυμφευθῇ τὴν ἡγεμονίδα, καὶ δὲν θὰ δυσκολευθῇ νὰ σας φονεύσῃ ἂν ἀνακαλύψῃ τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτά σας. Ἀνάγκη πᾶσα λοιπὸν ν' ἀποκτήσῃτε τὴν ἀγάπην τοῦ βασιλέως καὶ νὰ καταστῇτε ἀναγκαῖος αὐτῷ *par quelque art d'agrément*. Voyons, que savez vous faire?

— Ἐγώ;... τί νὰ σας εἰπῶ;... γνωρίζω τὴν γεωμετρίαν, τὴν ἀλγεβρὰν, τὴν ἐξαγωγήν τῶν ῥιζῶν....

— *Comment?.... des racines?...* Seriez-vous horticulteur?

— Ὅχι, ὀμιλῶ περὶ τετραγωνικῶν καὶ κυβικῶν ῥιζῶν.

— Ah, ah, je vois.... ou plutôt je ne vois pas εἰς τί δύνανται ταῦτα νὰ σας χρησιμεύσωσι. Τί ἄλλο;

— Ἐκμα τὰς κλαδικὰς σπουδὰς μου εἰς τὸ γυμνάσιον· ἐμελέτησα τὸν Κερνήλιον Νέπωτα· συνέθετον ἄλλοτε καὶ δίστιχα λατινικά, θὰ ἠδυνάμην δὲ τοῦτο καὶ τώρα ἂν εἶχον λεξικόν τι διὰ τὰς μακρὰς καὶ τὰς βραχείας....

— Καλὰ, ἀλλ' οἱ ἐνταῦθα βιβλιοπῶλαι δὲν ἔχουσι τοιαῦτα, εἶπεν ὁ Labsolu μετ' ἀστεϊσμοῦ. Ἄν ἐγνωρίζετε χορόν... Ἐγὼ ἐγήρασα ἤδη, καὶ θὰ ἠδύνασθε νὰ με ἀντικαταστήσητε· τί λέγετε;

— Σὺ, ὁμολογῶ εἰλικρινῶς ὅτι δὲν κατώρθωσα ποτὲ νὰ μάθω οὔτε συρτόν.

— *Diable!...* Ἀλλὰ δὲν πειράζει... on finira par trouver quelque chose!

Ἐξ ἐκείνης τῆς ἡμέρας εἰργαζόμενὴν διαρκῶς. Διηγούμενην τὰς ἡμέρας πλησίον τοῦ Labsolu, ἀγαθοῦ ἀνθρώπου, malgré les blagues, καὶ ἐγονυπέτουν καθημερινῶς πρὸ τοῦ ἰσχυροῦ μονάρχου Οὐρουτουκτοῦ.

Ἡ αὐλὴ ἐξήρχετο σχεδὸν καθ' ἡμέραν πρὸς θήραν ἢ πρὸς ἀλιείαν. Ἐγὼ ἐζήτησα τὴν ἄδειαν νὰ συμμετέχω τῆς τελευταίας ταύτης διασκεδάσεως, καὶ ἐδίδαξα τοὺς νησιώτας τὴν χρῆσιν τοῦ δικτύου, ἣν ἠγνόουν, μεταχειριζόμενοι ἕως τότε τὸ ἀγκιστρὸν.

— *Voilà qui est bien!* ἔλεγε θαυμάζων ὁ Labsolu. Ἐξακολουθεῖτε νὰ πολιτεύητε τοὺς ἀγρίους τούτους, γίνετε ἀναγκαῖος, καὶ nous sommes à

cheval. 'Α! ἂν εἶχον μαζὺ μου les ingrédients de ma fameuse pommade, ὅτε ἡ μοῖρά μ' ἔρριψεν ἐπὶ τῶν ἄκτῶν τῶν ἀνθρωποφάγων τούτων, τῇ στιγμῇ τούτῃ ἡ 'Οκουενακάτη θὰ ἦτο μεταβεβλημένη εἰς μικροῦς Παρισίους, et moi j'en serais le maire, ou mieux encore!

— Παρηγορήθητε! Ὑπὴρξάτε σύζυγος τῆς βασιλομήτορος...

— 'Α, ναι, mari de la main gauche! Ἡ χαρίεσσα Νεφέλη τῆς Δύσεως ἦτο ἡ πλέον ιδιότροπος γυνὴ τοῦ κόσμου: fantasque, volontaire, jalouse... oh! mais jalouse comme une négresse. Φαντάσθητε ὅτι ἡμέραν τινὰ ἤθελε νὰ μοι ἐξερύξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τῶν ὀνύχων διὰ νὰ μὴ βλέπω τὸ κάλλος τῶν κυριῶν τῆς Αὐλῆς τῆς. Car, il paraît que je m'étais oublié à en regarder une trois minutes de trop.

— Καὶ ἐκείνη....

— Ah! la pauvre femme, c'est qu'elle avait des yeux elle aussi, ἀπήντησεν αὐταρέσκως ὁ Labsole.

Νύκτα τινὰ, ἐνῶ κατὰ τὴν συνήθειάν μου ἐκαθήμην βερβάζων ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς θύρας τῆς ἡγεμονίδος, χεῖρ τις ἐστηρίχθη ἡσυχῶς ἐπὶ τῶν ὤμων μου, καὶ ἠτθάνθην ὥστε φλόγα διακρέουσαν τὸ αἷμά μου. Ἦτο ἡ Δρόσος τῆς Πρωίας. Πῶς εἶχε μάθει τὰς νυκτερινὰς μου ἐπισκέψεις; μήπως καὶ αὕτῃ, μὴ δυναμένη νὰ κοιμᾶται, ἤρχετο νὰ βερבάζῃ ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τῆς σελήνης;

Ἡ ἡγεμονίς ἐτίγα, ἀλλ' οἱ κυανοὶ καὶ βαθεῖς ὡς ἡ θάλασσα ὀφθαλμοὶ τῆς ὠμίλου ἀρκύναν τινὰ γλῶσσαν εἰς τὴν καρδίαν μου. Ἐδραξάμην τῆς χειρὸς τῆς μεταξὺ τῶν ὤμων, καὶ τὴν ἔφερα πρὸς τὰ χεῖλη μου. Τὸ φίλημα ἐκεῖνο ὑπῆρξε τὸ πρῶτον, ἀλλὰ ὑπῆρξε μακρόν.... Τί εἶπεν ἡ χεὶρ ἐκείνη εἰς τὰ χεῖλη μου; τί τὰ χεῖλη εἰς τὴν χεῖρα;...

Ἡ Δρόσος τῆς Πρωίας δὲν ἐγνώριζε τὴν σοφὴν τέχνην δι' ἧς Εὐρωπαϊαί τις, καίπερ ἀγαπῶσα, λεπτύνει καὶ αὐξάνει μέχρι τετάρτης δυνάμεως τὸ πάθος τοῦ ἐραστοῦ τῆς. Μὰ ἡγάπα, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ το κρύψῃ: οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς μοι ἐξέφρασαν τὸν ἔρωτα τῆς καρδίας τῆς καὶ τὰ χεῖλη τῆς τὸν ἐσφράγισαν διὰ τῶν λέξεων ἐκείνων, αἵτινες εἰς οἵανδ' ἥποτε γλῶσσαν τῆς ὑψηλίου εἶναι τόσον γλυκεῖται.

Ἡξεύρετε πῶς λέγεται σ' ἀγαπῶ ἐν τῇ γλώσσῃ τῆς 'Οκουενακάτης;— O cuen sîni. 'Οκουενακάτη δὲ σημαίνει ἐρασμία νῆσος. Ἡ φράσις αὕτη, ὠραιότης ἐν πάσῃ γλώσσῃ διὰ τὸ ἐκφραζόμενον μᾶλλον ἢ διὰ τὴν ἡχώ τῆς, εἶναι γλυκυτάτη ἐν τῇ γλώσσῃ τῆς 'Οκουενακάτης. Δύναμις νὰ σας ἐμιλήσω ex professo, ἐπειδὴ ἔμαθα νὰ τὴν προφέρω ἐν πάσαις ταῖς γλώσσαις. Ὁ Ἄγγλος λέγει: I love you, ὁ Πολωνὸς coham ce, ὁ Οὐγγρος szeretlet, ὁ Ἀρχὶ bahebec, ὁ Ἰσπανὸς yo te quiero, ὁ Γάλλος je t'aime, ὁ Ἑλλήν σέ ἀγαπῶ. Ἀλλ' ἐγὼ, ὁ γέρον πλοίαρχος Dodero, θὰ προτιμήσω

πάντοτε τὸ γλυκύτατον ἐκεῖνο «ο ουεν σινί» ὅπερ μοι ἐφιθύρισκεν ἡ ὠραία Ἀρόσος τῆς Πρωίας, ὅτε με ἀπεχαιρέτιζε θέτουσά μοι ἠδέως τὸ πρόσωπον ἐπὶ τὸ στήθος καὶ τοὺς βραχίονας περὶ τὸν λαιμόν.

Φίλοι, καὶ χίλια ἔτη ἂν ζήσω, δὲν θὰ λησιμονήσω ποτὲ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἐκείνην τὴν φράσιν, τὴν ἡδονὴν ἐκείνην· εἰς δὲ τὴν ἀνάμνησιν ταύτην θὰ τρέμω ὅλος ὡς ἔτρεμον τότε, καὶ τὸ αἷμα θὰ συρρέῃ εἰς τοὺς κρατέφρους, ὡς τότε, εἰς τὴν ἐπαφὴν τῆς μαλθακῆς κόμης τῆς, λαλυμένης ὑπὸ τῆς νυκτερινῆς αὔρας.

Ἡ ἡμέρα τοῦ Κουτκοῦ ἐπλητίζεν. Οἱ προὔχοντες τῆς νήσου μὲ ἐθεώρουν φιλικῶς· ἀλλὰ τίς γνωρίζει ὅτι εἰς τὰ φιλικὰ βλέμματά των δὲν συνοπῆρχε καὶ μέρος τι γαστρονομικῆς περιεργίας; Οἱ ἐθόντες των, ὅτε ἐγέλων, μοι ἐπροξένουν φαικίαισιν.

Ταῦτα πάντα μ' ἐπειθον νὰ μὴ ἀναπαυθῶ ἐπὶ τῶν δαφνῶν τοῦ δικτύου τοῦ ὑπ' ἐμοῦ ἐφευρεθέντος. Μεταξὺ τῶν λειψάνων τοῦ ναυηγίου εἶχον φυλάξει μάχαιράν τινα, δι' ἧς ἐτέκρθαν νὰ κατασκευάσω καλλιτεχνήματά τινα πρὸς ὠραϊσμόν τῶν καλυθῶν τῶν ἀνθρωπαφάγων ἐκείνων.

Τὸ πρῶτον γέννημα τῆς ἐργασίας μου ὑπῆρξε μικρὰ τις πυξίς διηρησμένη διὰ κογχυλίων καὶ παικιλοχρόων λιθαρίων, ἅπερ συνήρμοζον διὰ ῥητίνης τινὸς ὑπ' ἐμοῦ εὑρεθείσης εἰς τὰ δάση. Ἡ πυξίς ὑπῆρξεν ἀντικείμενον γενικοῦ θαυμασμοῦ, καὶ ὁ βασιλεὺς εὐηρεστήθη νὰ τὴν κρατήσῃ δι' ἐαυτόν. Ὁ πρωθυπουργὸς Τουρουροῦ ἠθέλησεν ὁμοίαν τινα καὶ αὐτός, καὶ μετὰ παρέλευσιν δύο ἡμερῶν τῷ ἔφερον πυξίδα, ἥτις, δὲν τα λέγω πρὸς καύχησιν, ἦτο ἀληθὲς ἀριστοτέχνημα.

Ὁ Τουρουροῦ εἶχε ζητήσῃ τὴν πυξίδα διὰ νὰ τὴν προσφέρῃ εἰς τὴν Ἀρόσον τῆς Πρωίας.

— Τὴν ἀπεδέχθην, μοι εἶπεν ἡ ἡγεμονίς τὴν ἐπαύριον, ἐπειδὴ ἔφαικται ἔομην ὅτε ἦτο ἔργον τοῦ Qaila Lari.

Ἐμφυχωθεὶς ἐκ τῆς πρώτης ἐπιτυχίας, ἀπεφάσισα νὰ καταρθώσω τι μέγιστον. Ἐπρομηθεύθην τεμάχιόν τι λευκοῦ καὶ μαλακοῦ ξύλου, ἐξ οὗ—μετὰ πολύμοχλον ἐργασίαν—κατεσκευάσα ἀγαλμὰ τι τοῦ θεοῦ Κουτκοῦ, ἔχον ὕψος πῆχεως πλὴν τῶν πτερῶν ψιττακοῦ τῶν κοσμοούντων τὴν κεφαλήν. Ὁ Κυνόδας δὲν ἠθέλε βεβαίως υἱοθετήσῃ τὸ ἀγάλμα ἐκεῖνο, ἀλλ' οἱ κάτοικοι τῆς Ὀκουενακίτης δὲν ἦσαν πολὺ δύσκαλοι. Τὸ σχῆμα τοῦ ἀνθρώπου ὑπῆρχεν· ὑπῆρχον τὰ πτερὰ, ὁ μανδύας, ἡ λόγχη· οὔτε ἡ γενειὰς ἔλειπεν εἰς τὴν θεότητά ἐκείνην, εἰς ἣν πρὸς μεγαλειτέραν ἀξιοπρέπειαν εἶχον θυσιάσει τρίχας τινὰς αὐτῆς τῆς γενειάδος μου.

Ἡ ἡμέρα τῆς ἐορτῆς ἐπῆλθεν. Οἱ κῶλικοι ἦσαν πάντες συνηθροισμένοι μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς ἡγεμονίδος ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ συμβουλίου, ὅτε, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Lapsolu, παρουσιάσθην εἰς τὸν βασιλέα καὶ ἀπεκάλεσθαι τὸν Κουτκοῦ.

Κατ' ἀρχάς οἱ πάντες ἐξεπλάγησαν· ἀλλὰ μόλις προέφερα τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἔπεσον πάντες γονυπετεῖς προσκυνοῦντες αὐτόν. Ἠρχίσαν ἔπειτα αἱ προσεκτικαὶ ἐξετάσεις, αἱ λεπτομερεῖς παρατηρήσεις, τὰ πολυειδῆ σχήματα, αἱ κραυγαὶ παιδικοῦ, οὕτως εἰπεῖν, θαυμασμοῦ. Ὁ Οὐρουτουκτοῦ μετὰ μακρὴν σιωπὴν μοι εἶπε τὰ ἑξῆς.

— Caila Lari, σήμερον ἀκριβῶς, κατὰ τὰ συμπεφωνημένα, ἔπρεπε ν' ἐποθῇς. Ἡ χαρίεσσα ἀδελφή μου ἀγνοεῖ εἰσέτι ὁποῖαν γλυκεῖαν γεῦσιν ἔχει τὸ ἀνθρώπινον κρέας.

Ἐφρικίσσα. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξηκολούθησεν·

— Ὑμεῖς οἱ Εὐρωπαῖοι πρὸ πάντων εἰσθε ἄριστοι.

Ἐκαμα βυθεῖαν ὑπόκλισιν εἰς τὴν φιλοφροσύνην ταύτην τοῦ βασιλέως.

— Ναι, ἄρισται, ἐξηκολούθησεν οὗτος· εὐχαριστήθην παλὺ ἐκ τῶν συντρόφων τοῦ Caila Lari, ἐφημένων. Εἰσθε ἄριστοι, μὰ τὸν Κουτκοῦ! Τὸ κρέας τῶν γειτόνων μας εἶναι σκληρὸν καὶ ξυροστόν. Ἐκτὸς τούτου δὲν μυρίζει ὡς τὰ ἰδικόν σας. Ἀ! πόσον εὐτυχεῖς εἰσθε εἰς τὰς γῶρας σας ὅπου τρώγεσθε κατ' ἀρέσκειαν!

— Μεγχειότατε, ἐν Εὐρώπῃ δὲν τρώγομεν τοὺς ἀνθρώπους.

— Τί; . . . πῶς; . . . δὲν τρώγετε ἀλλήλους;

— Ὅχι . . . δηλαδὴ, ναι, ἀλλ' ὄχι διὰ τῶν ὀδόντων. . . .

— Πολὺ κακὴ! Τὸ ἀνθρώπινον κρέας εἶναι φυσικὴ τροφή. Ὅταν τρώγωμεν τὸν ἀνθρώπον, ἡ ψυχὴ μας διπλασιάζεται. Ἐγὼ νομίζω ὅτι, ἂν ἔτρωγον τὸν Caila Lari, ἤθελον μάθει νὰ κατασκευάζω καὶ γὰρ τινα τῶν ὠραίων ἐκείνων πραγμάτων ἅτινα αὐτὸς κατασκευάζει.

Ἀκούων τὴν νέαν ταύτην θεωρίαν περὶ τῶν προτερημάτων τοῦ ἀνθρωπίνου κρέατος καὶ περὶ μεταδόσεως τῆς ψυχῆς διὰ τῆς ἀπαισίου ταύτης τροφῆς, ἤρχισα νὰ τρέμω. Προσεπλήθισα ὁμῶς νὰ μειδιάσω καὶ ἀπεκρίθην·

— Καὶ τότε διὰτί ἡ Ὑμετέρη Μεγαλειότης δὲν τρώγει τὸν φίλον μου Larsolu, οὐτινος τὸ κρέας, ὅτε ἀνήκοντος εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ κόσμου, δύναται βεβαίως νὰ μεταδώσῃ ἀξιολογωτέρα προσόντα εἰς τὴν Υ. Μ.;

Ὀμηρικὸς γέλως τοῦ βασιλέως διέκοψε τὴν *pro domo mea* μαρτυρίαν μου, καὶ μοι ἀπέδειξεν ὅτι οἱ λόγοι τοῦ ἦσαν ἀπλῆ τις ἀττειότης ἀνθρωποφάγου. Ἡ καρδία μου ἐφαιδρύνθη καὶ ἐξηκολούθησα·

— Ἡ ζωὴ μου σὰς ἀνήκει, ἰσχυρὲ Οὐρουτουκτοῦ.

— Ὅχι, ἀπῆντησεν ὁ βασιλεὺς μετὰ φιλικοῦ μειδιάματος, ἀνήκει εἰς τὴν προσφιλεῖ θυγατέρα τῆς μητρός μου, εἰς τὴν Ἀρόσον τῆς Πρωίας. Ζήτησον αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἡγεμονίδος . . . καὶ, μάστιγα, ἐπειδὴ κατεβίβασας ἐπὶ τῆς γῆς τὴν εἰκόνα τοῦ Κουτκοῦ καὶ εἶσαι ἄξιος πάσης ἀμειβῆς, ζήτησον παρ' αὐτῆς πᾶν ὅ,τι θέλῃς . . . ἔστω καὶ τὴν χεῖρά της· ἂν ἡ Ἀρόσον τῆς Πρωίας σοὶ τὴν παραχωρήσῃ, σὲ ἀσπάζομαι ἀπὸ τοῦδε ὡς ἀδελφόν.

Ἀστραπή τις πεισθεῖσα ἐν μέσῳ ἡμῶν δὲν ἤθελε παραγάγει μεγαλειτέραν

ἐκπληξίν. Κατ' ἀρχάς μοι ἐφάνη παίγνιον ἢ ὄνειρον, ἢ ὠχρότης ὅμως τοῦ Τουρουροῦ καὶ τ' ἀποπνέοντα μῖσος πρὸς με βλέμματά του μ' ἐπείσαν ὅτι ὁ βασιλεὺς ὠρίλει σοβαρῶς. Προσέδλεψα τὴν ἡγεμονίδα, ἐρυθριῶσαν, σχεδὸν λιπόθυμον.

— Ἡγεμονίς, ἀνέκραξα, δύναμαι νὰ ἐλπίσω; . . .

— Τὴν ζωὴν καὶ . . . ὁ Caila Lapi δέχεται καὶ τὴν χεῖρά μου!

Ταῦτα δὲ λέγουσα, ἡ ὠρχία ἡγεμονίς ἔκρυψε τὸ πρόσωπόν της εἰς τὸν κόλπον παρισταμένης τινὸς κυρίας τῆς Αὐλῆς.

Ἐρρίφθην, ὡς δύνασθε εὐκόλως νὰ φαντασθῆτε, πρὸ τῶν ποδῶν της, λαβὼν δὲ μίαν τῶν χειρῶν της, ἐλησμόνησα τὸν Οὐρουτουκτοῦ, τοῦ ἀγρίου, τὸν Lapsolu, τὸν πρωθυπουργόν, τὰ πάντα . . . Δι' ἐμὲ δὲν ὑπῆρχε πλέον ἢ ἡ Δρόσος τῆς Πρωίας, ὁ μαργαρίτης τῆς Ὀκουενακῆς, ἡ βασίλισσα τῶν γυναικῶν!

Παραπκίων ἐκ τῆς καρδίας, ὡς ἐκ παροινίας, ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης τοῦ συμβουλίου πλησίον τοῦ βκτιλέως, προσκίνοντος μεγαλοπρεπῶς μετὰ ἐμοῦ καὶ τῆς ἡγεμονίδος, ἣν ἐκράτει διὰ τῆς δεξιᾶς, ἐνῶ ἐστήριζε τὴν ἄλλην χεῖρα ἐπὶ τῶν ὤμων μου. Μετέβημεν εἰς τὸ ἐπίσημον γεῦμα, ὅπερ, δόξα τῷ θεῷ, δὲν ἐμολύνθη ἐκ μικρῶν τροφῶν ἀνθρωπίνων σαρκῶν. Ὁ Οὐρουτουκτοῦ διέταξε νὰ περιφερθῇ τὸ ἐκ κόκκου κύπελόν του, ἕκαστος δὲ, οὐδ' αὐτοῦ τοῦ ὠρτισμένου Τουρουροῦ ἐξαιρουμένου, ἔπιεν ἐξ αὐτοῦ. Ἦλθεν εἴτα ἡ σειρά τῶν ἐμμέτρων προπόσεων, ἔθιμον παντὸς λαοῦ ἀγρίου τε καὶ πεπολιτισμένου. Τηρικός ὑπηρέτης τοῦ βκτιλέως ἐτραγώδησε ἐνοχλητικὸν τι ἄσμα, οὗτινος τοὺς πρώτους μόνον στίχους ἐνθυμοῦμαι:

Caila Lapi

Eurugui

Capiluta

Gamusac;

δηλαδή ὁ Ἡλιοπώγων νυμφεύεται, ἡ Καπιτοῦτα χαίρει.

Καὶ ὁ Lapsolu ἠθέλησε νὰ κάμῃ πρόποσιν, ἣν δὲν σας ἐπαναλαμβάνω, διότι, καίτοι ὁ φίλος μου ὠρχίζετο ὅτι ἦτο αὐτοσχέδιος, εἶχον ἤδη ἀναγνώσει αὐτὴν εἰς ἓν ἐκ τῶν μικρῶν ἐκαίνων χαρτίων δι' ὧν τυλίσσονται τὰ ζαχαρικά.

Δέν σας περιγράφω τὴν εὐτυχίαν μου. Ὑπῆρξα εὐτυχέστερος τοῦ Ἀδάμ, ὅστις ἐξυπνήσας εὔρεν εἰς τὸ πλευρόν του θαυμασίαν γυναῖκα. Ἐγὼ μὲν εἶχον γνωρίσει, ἀγαπήσει, ἐπιθυμήσει τὴν ἰδικήν μου· αὐτὸς δὲ οὔ. Ὁ μὲν Ἀδάμ ἦτο ἄνθρωπος ἀηδιάσας τὴν μοναξίαν, ὅστις ἐβλεπε πρὸ αὐτοῦ διασκέδασίν τινα· ἐγὼ δὲ ἤμην νεκρὸς ἀναγεννηθείς.

Οὐχ ἦτοτον ἐμοῦ ἦτο εὐτυχής ἡ Δρόσος τῆς Πρωίας.

Ὁ ὠραίος οὐρανὸς τῆς Ὀκουενακῆς οὐδέ κἀν εἶχε νέφος δι' ἡμᾶς. Καὶ αὐτὸς ὁ Τουρουροῦ, ὁ πρωθυπουργός, ὁ ἀντίπαλος, εἶχεν ἀφανισθῇ ἐκ τῆς Καπιτοῦτας τῶν ἐπαύριον τοῦ γάμου.

Τὸν διεδέχθην, καὶ ἐντὸς ὀλίγου κατέστην ὁ ἀληθὴς τῆς Καπιτούτης διοικητής. Ὁ λαὸς τῆς νήσου διήρχετο τὸν καιρὸν ἀλιεύων καὶ θηρῶν. Ἐπεδύθη εἰς τὴν τελευταίαν πύτην ἀσκήσιν ἐπειδὴ εἶχον πολὺ προοδεύσει εἰς τὴν μεταχείρισιν τοῦ τόξου. Οἱ αὐλικοὶ—πάντοτε καὶ πανταχοῦ οἱ αὐτοὶ—ἐθαύμαζον πᾶν μου κατόρθωμά· μετὰ τὸν Οὐρουτενκτοῦ δὲν ὑπῆρχεν ἢ ὁ Caila Lari ὁ γνωρίζων νὰ κάμνῃ τὰ πάντα· καὶ ὁ Caila Lari ἐκολακεύετο ἐκ τῶν ἐπαίνων τῶν ἀγρίων ἐκαίνων μᾶλλον ἢ ὁ Μαῦρος Dodero διὰ τὴν θέσιν πλοίαρχου, ἣν εἶχεν ἀποκτήσει δι' αὐστηροτάτων ἐξετάσεων καὶ διαγωνισμῶν.

Ἡμέραν τινὰ ὁ βασιλεὺς, ἐγὼ καὶ οἱ προὔχοντες τῆς Καπιτούτης εἰχομεν ἐξέλθει πρὸς κυνήγιον, καὶ ἐμέλλομεν νὰ μείνωμεν ὅλην τὴν ἡμέραν ἔξω. Ἡ Ἀρόσος τῆς Πρωίας μᾶς εἶχεν ἀκολουθήσει.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔρριψα ὀλίγιστα βέλη, καὶ αὐτὰ ἄνευ ἐπιτυχίας. Ἡ θηκνόμεν ἄοριστόν τινα ἀδικησέν, καὶ ἡ καρδίᾳ μου ἐπληροῦτο μαύρων προκισθήσεων.

— Τί ἔχει ὁ κύριός μου; μὲ ἠρώτησεν ἡ Ἀρόσος τῆς Πρωίας διὰ τῆς γλυκυτάτης φωνῆς της. Διατί τόσον σκυθρωπὸς σήμερον; ἡ παρουσία τῆς συζύγου τοῦ δὲν τῷ εἶναι προσφιλὴς ὡς ἄλλοτε;

Δὲν ἀπεκρίθην, ἀλλὰ τὴν ἐσφιγξά ἐντὸς τῶν βραχιόνων μου καὶ τὴν ὠδήγησα ὑπὸ τὴν σκιὰν δένδρων τινῶν.

Τὰ ἐρωτύλα βλέμματά μου ἠσύχασαν τὴν Ἀρόσον τῆς Πρωίας, ἥτις, καθήσασα εἰς τὸ πλευρόν μου, ἐφώνησε μετὰ παιδικῆς χαρᾶς·

— Πόσον ὠραία εἶναι ἡ ἡμέρα αὕτη!

— Ναι, φίλη μου, ἀπεκρίθην, ὠραία ὡς ἡ πρώτη ἡμέρα καθ' ἣν σε εἶδον.

Ἐπρυθίσαν, ἐμειδίασε, περιέβαλε τὸν τράχηλόν μου διὰ τῶν βραχιόνων της καὶ μ' ἠρώτησε περιπαθῶς·

— Μὲ ἠγάπησες εὐθὺς, τὴν πρώτην φοράν, τὴν πρώτην στιγμὴν καθ' ἣν με εἶδες;

— Ὡ ναι, ναι, εὐθὺς! Καὶ σύ;

— Σὲ ἠγάπησα ἐκ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν εἰσῆλθες εἰς τὰ ἀνάκτορα· σὲ ἀγαπῶ, σύζυγέ μου, καὶ θά σε ἀγαπήσω πάντοτε, καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτόν. Δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ψυχὴ δὲν ἀποθνήσκει, καὶ ὅτι ὁ μέγας Κουτκοὺς ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ἐραστάς ν' ἀγαπῶνται αἰωνίως εἰς τοὺς κήπους τοῦ κήπου;

Οὕτως ὠμίλει ἡ φίλη μου, καὶ οἱ γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ της ἦσαν τόσον πλησίον τῶν ἰδικῶν μου ὥστε ἠδυνάμην νὰ βλέπω τὴν εἰκόνα μου ἀντανακλωμένην ἐν αὐτοῖς· ἡ ἡδεῖα πνοὴ τοῦ στόματός της ἔψαυε τὰς παρειάς μου· αἱ χεῖρές της ἐσφιγγον τὰς ἰδικάς μου....

Αἰφνης τὴν εἶδον ὠχρεῶσαν καὶ ἠσθάνθην ψυχὸς ὀξύ. Ἡ σύζυγός μου ἐξέβαλεν ὀδυνηρὰν κραυγὴν.... Ἡθέλησα νὰ ἐγερθῶ ὀπώ· τὴν στήριξω, ἀλλὰ ἐκλονίσθην καὶ ἔπεσα χαρμᾷ.

Πάντα ταῦτα συνέδεσαν ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ. Ἐνῶ ἔπιπτον, διέκρινα τὸ ἀπεχθές πρόσωπον τοῦ Τουρουραῦ, κυχγάζοντος πλησίον ἡμῶν, ὀπισθέν τινος βάρους, ἔχοντος δ' ἐν χερσὶ τὸ τόξον ἀνευ βέλους.... Τὸ βέλος εἶχε διαπεράσει τὸ στήθος μου....

Δὲν εἶδον ἄλλο· οἱ ὀφθαλμοί μου ἐθαμβώθησαν· ἠσθάνθην τοὺς βραχίονας τῆς *Αρδούρας* τῆς *Πρωίας* περιπτύσσοντάς με μηχανῶδῶς ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς· ἤκουσα τὴν ἀπελπιστικὴν κρυγὴν δι' ἧς ἐκάλει τὸν σύζυγόν της... προσεπάθησα νὰ κρατήσω τὴν φεύγουσαν ζωὴν... ἀλλὰ μάτην!... ὁ θάνατος, ὁ φοβερός θάνατος· εἰσῆλθεν εἰς τὴν καρδίαν μου ἐνῶ ἐποόφερν τὸ τελευταῖον χαιρὸς εἰς ἐκείνην ἦν τόσον ἡγάπητα καὶ ἦν δὲν ἐμελλον νὰ ἐπανίδω πλέον.

— Ὁ θάνατος! ἀνεφωνήτικμεν πάντες· ὁ θάνατος! Τί λέγετε, πλοίαρχε;

— Τί λέγω; τὴν ἀλήθειαν, οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν ἀλήθειαν.

— Ἀλλὰ, πρὸς Θεοῦ, τί σημαίνει ταῦτο;

— Σημαίνει ὅτι ἡ ἱστορία μου ἐτελείωσε.

Ταῦτα λέγων ὁ πλοίαρχος *Dodero* ἐξήγαγε σιγᾶρον ἐκ τοῦ θυλακίου καὶ ἐστράφη πρὸς με αἰτῶν πῶρ.

— Λοιπὸν, πλοίαρχε, τῷ εἶπον, μὴ μιν κρατεῖτε μεταώρους μετὰ τῶν μυστηρίων σας. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ εὑρεθῇτε ἐδῶ τῶρ, ἀφοῦ ἀπεθάνετε;

— Ἡδυνάμην νὰ σας ἀπαντήσω ὅτι ἀνέστην. Τὰ τοιαῦτα ἀνγκινώσκουμεν καθ' ἡμέραν εἰς τὰς μυθιστορίας. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀγκιστρῶ τὴν εἰλικρίνειαν, προτιμῶ νὰ σας εἶπω καθαρῶς ὅτι ἀπέθανον μὲν.... ἀλλ' ἐξύπνησα.

— Ἀ! διάβολε! ἀνεκράξαμεν πάντες.

— Μάλιστα, ἐξηκολούθησεν ὁ πλοίαρχος, ἐξύπνησα ἐν τῷ δωματίῳ μου ἐπὶ τοῦ Ἀστέρου τῆς θαλάττης, ἐπὶ τῆς κλίνης ὅπου με εἶχε προσηλώσει σφοδρὸς πυρετός. Ἡ λύπη, ὁ φόβος, ἡ ἀμηχανία, ὁ πυρετός μοι ἐξέζησαν τὴν κεφαλὴν καὶ...

— Καὶ ἀπεθάνετε μόνον καθ' ὕπνον....

— Διὰ νὰ σας διηγηθῶ τὰς μετὰ θάνατον ἀναμνήσεις μου.

Ἦθελον ἀναλύσει τὰ ἔργα τοῦ *Farina*, τοῦ *Cascianiga*, τοῦ *Bersezio*, τῆς *Rosina Mazio Salvo* καὶ ἄλλων ἐνδόξων σήμερον συγγραφέων μυθιστοριῶν, ἂν, κατέχων αὐτάς, ἠδυνάμην νὰ πρᾶξω τοῦτο εὐσυνειδήτως καὶ οὐχὶ ἐξ ἀπλῆς μνήμης. Ἀλλ' ὅμως ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ρηθέντων, καίπερ ἐλλιπεστάτων, καταφανές γίνεται ὅτι ἡ ἐν Ἰταλίᾳ μυθιστοριογραφία ἔχει τὴν σήμερον διακριτικούς τινας χαρακτῆρας, οὓς πρέπει ἀκριβέστερον νὰ ὀρίσωμεν.

Ἔχει ἐν πρώτοις τι τὸ ἀόριστον καὶ ἀτμῶδες, κλῖνον πρὸς τὰς αἰσθήσεις μᾶλλον ἢ πρὸς τὴν ἰδέαν· καὶ οὕτως ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ψυχολογικὰς διαθέσεις τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς, ἐν ἣ οἱ ἀόριστοι πόθοι διεδέχθησαν τὴν θρησκευτικὴν πίστιν.

Εἶναι δὲ ἡ σημερινὴ μυθιστοριογραφία σπασμωδική, οὕτως εἰπεῖν, προτιμῶσα νὰ ἐμποιῇ ζωντανὰ αἰσθητὰ, ἔστω καὶ στιγμιαία, μᾶλλον ἢ γαλήνιον καὶ ἡσυχον διαχέειν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦ.

"Ἄλλος χαρακτήρ, ἢ, κἄλλιον εἰπεῖν, ἄλλο ἐλάττωμα αὐτῆς εἶναι ὁ σκεπτικισμὸς, γέννημα τῆς πραγματικῆς τάσεως, ἥτις διεδέχθη τὴν ιδεατικὴν τῶν παρελθόντων αἰώνων. Ἡ πραγματικὴ μυθιστοριογραφία τῆς ἐποχῆς ἡμῶν ἀπεικονίζει οἶονεὶ διὰ φωτογραφικῆς ἀκριβείας πάσας τὰς ὁψεις τῆς κοινωνίας, τοῦ βίου καὶ τῆς φύσεως· ζωγραφίζει πάντα τὰ πᾶθη, τὰ εὐγενέστατα ὡς καὶ τὰ χαμερπέτεστα· ἀναμιγνύει τὴν πικροτάτην σάτυραν εἰς τὴν ὑψηλοτάτην ποίησιν, τοὺς γελοιωδεστᾶτους ἀστεϊσμοὺς εἰς τὰς ὑψηλοτάτας σκέψεις. Ὁ ἐλληνικὸς κόσμος, ὁ παντελῶς ἀπηλλαγμένος τῶν ἐλαττωμάτων τούτων, ἀπεβίωσεν. Ἄν ὅμως εἶναι ἀληθές ὅτι οἱ μεγάλοι λαοὶ δὲν ἀποθνήσκουσιν ὁλοτελῶς, γεννῶνται ἐνίοτε ἀρχαῖαί τινες ψυχαί, ὁ *Manzoni*, ὁ *De Amicis*, ὁ *Barrili*. Ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν οὐδὲν ὑπάρχει τὸ προδίδον κατὰ τὴν οὐτίαν καὶ τὸ ὕψος ξένην καιαγωγὴν. Εὐελπιστοῦμεν ὅτι οἱ ἐν Ἑλλάδι σύγχρονοι μυθιστοριογράφοι, βαδίζοντες ἐπὶ τῶν ἰχνῶν τῶν τριῶν τούτων ἄρχηγῶν, θέλουσι ταχέως ἀναδειχθῇ ἄξιοι τοῦ ἰταλικοῦ ὀνόματος.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΡΑΒΑΣΙΑΗΣ.

## Η ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΙΑ

### ΔΙΗΓΗΜΑ ΕΚ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΑΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ὑπὸ ΕΡΜΑΝΝΟΥ ΔΙΓΓ

Μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ\*

Β'

Ἰκανὸς χρόνος εἶχε παρέλθει ἐξ ἐκείνου τοῦ συμβάντος, ὁ δὲ Κωνσταντῖνος ἦρχεν ὡς Κωνσταντῖνος ΣΤ' ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Βυζαντίου. Ἡ Εἰρήνη εἶχε μετριασθῇ, ὁ δὲ συνετὸς αὐτῆς τρόπος τοῦ διατηρεῖν ἔναντι αὐτοῦ τὴν ἑαυτῆς τιμὴν καὶ δόξαν πρέειχεν αὐτῇ ἔτι καθ' ὅλας τὰς ἐπισήμους περιστάσεις τὴν ὄψιν συνάροντος. Βραχυχρόνιος ἐξορία εἰς Σικελίαν, ἣν αὐτὴ ὑπέβαλεν ἑαυτῇ μᾶλλον ἢ ὅτι ἠναγκάσθη νῆαν ἀλλάξῃ, παρήλθε μετ' ὀλίγον χρόνον καὶ συνέτεινεν εἰς ἐπαύξεισιν τῆς διαδόσεως περὶ τῆς ἀποκαρτερήσεως αὐτῆς. Ἀπέφυγε δὲ αὐστηρῶς δι' οἵαςδήποτε ἀναμίξεως νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὴν ὑποψίαν μὴ τοι ἐπεζήτει νὰ ἐξασκήσῃ ἐπίδρασιν ἐπὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς. Ἀλλὰ κρυφίως εἰργάζετο ἀπαύστως πρὸς ἀνάκτησιν πάντων τῶν ἀπολεσθέν.

\* Ἰδ. Παγκόσμιον τόμ. Γ' σελ. 486.

των, υπεστήριξε δὲ αὐτὴν εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον ὁ Ταρχσίος διὰ συνετῶν συμβουλῶν. — Λοιπὸν, ἀνεφώνησε πρὸς αὐτὸν ἡμέραν τινά, ὅτε εἰσῆχθη παρ' αὐτῇ, λοιπὸν δὲν εὐοδοῦνται τὰ πράγματα, ἀπώλετο τὸ πᾶν; Μάθε ὅτι ἐθαρσύνθην νὰ ὑπακρίνωμαι πρὸς τὸν υἱόν μου τὴν τεταπεινωμένην, ἀνορθοῦται ἡ ὑπερηφάνειά μου καὶ δὲν ἀνέχομαι νὰ δίδω τὸ ἐξῆς ἀκουσίως τὴν συνκίνεσίν μου εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ παιδός.

— Εἶνε πολὺ τοῦ ὅτι καὶ τώρα τυγχάνει αὐτῆς, ὑπέλαθεν ὁ Ταρχσίος· ἀλλὰ δὲν ἀπωλέσθη τὸ πᾶν, μένει ἔτι εἰς ἡμᾶς ἡ σύνοδος.

— Ἐνθυμούμαι, εἶχες κάμει πρότασιν τινά, ἥτις ἐφαίνετο εὐνοϊκὴ. Τί ἀπέγεινεν;

Ὁ Ταρχσίος ὑπεκλίθη. — Δὲν ἐτόλμησα πλέον νὰ ὁμιλήσω περὶ αὐτῆς, ἐξ ὅτου μοι ἀνήγγειλες τὴν σὴν πρόθεσιν νὰ μνηστεύσῃς αὐτὸν μετὰ τῆς Ρατρούδης, τῆς θυγατρὸς Καρόλου τοῦ Μεγάλου.

— Ἡ φράγκισσα ἡγεμονόπουκις, οἶαν μοί την ἐξεικόνισαν, εἶπε τότε ἡ Εἰρήνη, εἶνε καλλονὴ ἑκτακτος· οἱ μακροὶ αὐτῆς, ἐρυθρόξανθοι βόστρυχοι, ἡ λευκὴ καὶ διαφανὴς αὐτῆς ὄψις ἐνθα ἐπικνθοῦσι ῥόδα ἐν μέσῳ χιόνων, οἱ φωτεινοὶ γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ θάντα πακρύνωνται, ἐλπίζω, πρὸς τὰ ἰδεῶδες τὸ δυνάμενον νὰ φλογίσῃ τὴν φαντασίαν τοῦ νεανίου.

— Πρὸς στιγμὴν ναί, τὸ ἀποδέχομαι, ἐπιθύρουν ὁ Ταρχσίος σείων τοὺς ὤμους, ἀλλ' αἱ γυναῖκες τῆς Δύσεως εἶνε ψυχραὶ, ἀψυχοὶ καὶ ἀβέλτεροι, στεροῦνται δὲ πνεύματος καὶ εὐτραπείας. Καὶ δὲν ἐσυλλαγίσθης, ὑψηλοτάτῃ ἀνασσα, ὅτι ὁ ἰσχυρὸς βασιλεὺς τῶν Φράγκων καὶ ἡ θυγάτηρ του μετὰ βραχὺν χρόνον θὰ ἔχωσιν ἐπὶ τὸν υἱόν σου ἰσχὺν μεγαλητέραν ἢ σὺ αὐτῇ;

— Κελεύεις, παραιτοῦμαι αὐτῆς, ἀλλὰ τί γίνεται ἡ ὑπὸ σοῦ ἐπηγγελμένη καλλονή, ἡ γοητευτικὴ ἐκείνη περὶ ἧς τοσαῦτά μοι ὑπέσχεσο;

— Εὐρέθη, εἶπε μειδιῶν ὁ Ταρχσίος.

— Εὐρέθη, ἀληθῶς;

— Ναί, Μόνη ἡ συναίνεσίς σου χρειάζεται, ἵνα μεταχειρισθῶμεν αὐτὴν πρὸς τὸν σκοπὸν ἡμῶν. Ἀκουσὸν μου εὐνοῦς. Κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐξορίας μου ἐπὶ τοῦ προκατόχου βασιλέως εὗρον ἐν τοῖς ὄρεσι τῆς Ἀρμενίας ἀνδρας διδάσκοντας ἀξιόλογα σιηνὰς ἐκ τῶν ἀρχαίων μύθων. Ἐξέλεξα τοὺς κομφοτάτους καὶ δεξιωτάτους καὶ τοὺς μετῴνεχον ἐνταῦθα. Τοὺς ἐγύμνασα ἀντὶ τῶν προτέρων μυστηρίων νὰ παριστάνωσι τὰ θύματα καὶ τὰ μαρτύρια τῶν ἁγίων καὶ μαρτύρων. Ἐπέτυχον δέ, καὶ θὰ πεισθῇς σὺ αὐτῇ οἶαν βαθεῖαν καὶ συγκινητικὴν αἰσθήσιν ἐμποιοῦσιν αὐταὶ αἱ ἀκηναί.

— Καὶ τώρα, τί ἄλλο;

— Ἐν τούτοις τοῖς Ἀρμενίαις εὐρίσκεται καὶ τις κέρη, οὕτως οὐρανίαν τὴν χάριν, ὥστε θὰ συγκινήσῃ καὶ κατανικήσῃ τὴν καρδίαν τοῦ υἱοῦ σου, μόλις ἐν ἰδῇ αὐτὴν. Βλέπεις ὅπατον τὸ σχέδιόν μου.

— Ἐλητμόνησας, εἶπε τεταραγμένη ἡ Εἰρήνη, ἐλητμόνησας τὸν ὄρον

μου, ὅτι πρέπει νὰ ἴδῃ τὴν καλλονὴν μόνον ἐν εἰκόνι, οὐδέποτε δ' αὐτὴν ἀληθῶς.

— Καὶ ἐδῶ ἔρχομαι, ἀνερώνησεν ὁ Ταρχσίος, θὰ τὴν ἴδῃ μόνον ὡς εἰκόνα· μόλις δὲ περατωθῇ τὸ θέαμα, θάπομακρυνθῇ ἐκεί τῶν ὁρμάτων του. Ἐπίτρεψον νὰ τελεσθῇ ἡ παράστασις ἐνταῦθα, ἐν τῷ μεγάρῳ σου, καὶ κάλεσαν τὸν υἱόν σου εἰς αὐτήν.

— Ἄρα θὰ πεισθῇ;

— Νομίζω, ἀπήντησεν ὁ Ταρχσίος.

— Καὶ ὅποιά τινα ἐλπίζεις ἐκ ταύτης τῆς ἀποπειρᾶς;

— Θὰ τύχωμεν τῆς συγκιταθέσεώς του πρὸς συγκάλεσιν συνόδου.

— Καλῶς, εἶπεν ἡ Εἰρήνη, ἀποδέχομαι πάντα. Ἄ!, προσέθηκε στενάζουσα, ἐν τῷ ἐξηγηρωμένῳ, ἀντιμαχομένῳ τούτῳ κόσμῳ, ὅπου καὶ αὐτοὶ οἱ ἅγιοι διαγωνίζονται κατ' ἀλλήλων ἐπιρρίπτοντες λέξεις θανασίμους, μόνον δόλος καὶ ὑπόκρισις δύνανται νὰ ποιήσωσι δυνατόν τὸ ἀγαθόν.

Ταῦτα δὲ εἰπόντες ἐχωρίσθησαν.

Μετ' ἐκπλήξεως, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μετὰ κρυφίας ἀντιπαθείας ἔλαβεν ὁ Κωνσταντῖνος τὴν παραγγελίαν τῆς μητρὸς του. Τὸ πρῶτον ἤδη ἐλάμβανε παρ' αὐτῆς πρόσκλησιν. Καὶ τέως μὲν εἶχον ἀποφύγει πᾶσαν συνάντησιν, νῦν δ' ἔμελλε νὰ ἐπισκεφθῇ αὐτὴν ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ Ἐλευθερίου, εἰς ὃ εἶχεν ἀποσυρθῇ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς παραιτήσεώς της, ἵνα παραστῇ εἰς θέαμα δραματικόν. Ἡ Εἰρήνη ἐγνώριζε τὴν ἀδιαφορίαν αὐτοῦ, τὴν ἀποστροφὴν πρὸς τοικύτας ἡδονὰς καὶ ὅπως ἐκάλει αὐτὸν εἰς τοιοῦτό τι. Τί ἐσήμαινε τοῦτο, τί ἐκρύπτετο ὀπίσθεν τῆς προσκλήσεως ταύτης; Ὅσον ὀλίγον καὶ ἂν ἀνεμίγνυτο ἡ μήτηρ του κατὰ τὸ φαινόμενον εἰς τὰς ὑποθέσεις ἑαυτοῦ καὶ τοῦ κράτους, ἀλλὰ δὲν εἶχον διαφύγει τὴν προσοχὴν τοῦ Κωνσταντίνου τεκμήρια, ὅτι ἐγίνοντο κατ' αὐτοῦ μυστικαὶ ἐνέργειαι, ἰδίως παρὰ τοῦ Ταρχσίου.

— Μὲ καλεῖ πρὸς ἑαυτήν· τί σημαίνει τοῦτο; εἶπεν εἰς τὸν Ἡράκλειον.

— Σ' ἐπεθύμησεν, ἀπεκρίθη αὐτῷ οὗτος, αἰσθάνεται ἑαυτὴν ἀπομεμονωμένην, ἐγκυκταλειωμένην, θέλει νὰ συμριλιωθῇ. Μὴ δὲν εἶνε μήτηρ σου;

— Ἴν' ἀκῶμαι εἰς τὸν οἶκόν της; Νὰ παραστῶ εἰς θεατρικὴν παράστασιν; Εἰς ὁποίαν τινὰ παράστασιν; Πιθανῶς εἰς συζήτησιν τινα σκοπὸν ἔχουσιν νὰ με πείτῃ περὶ τοῦ ὀρθοῦ τῆς εἰκονολατρείας.

— Ἀλλ' αἱ ὑποθέσεις σου εἶνε λίαν ὑπερβολικαί.

— ὦ! διαβλέπω τὴν πρόθεσιν τῆς προσκλήσεως ταύτης· ἡ μήτηρ μου καὶ ὁ Ταρχσίος θέλουσι νὰ με μεταπείσωσιν ὑπὲρ τῶν ἑαυτῶν δογμάτων.

— Τὸ πιστεύεις; ἀκόμη τώρα;

— Δὲν θὰ παρανοήσω βεβαίως τὸν μισητὸν μορφασμὸν ὅστις πολλάκις μοι ἐπεδείχθη ὡσεὶ μοι ἐδήλου ταῦτα «παραίτησον τὴν μορφήν σου ἀντίστασιν, ἐπιδοκίμασον ὅ τι ἀπεχθαίνεσαι, πρῶτον ὅ τι ἀποδοκιμάζεις, ἄλλως